

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 137-22 KASIM

FİYATI: 5 TL

İlhan Tekeli :

**1973-1977 Döneminde toplumcu
belediyecilik anlayışı ortaya çıkmıştır**

**İLERİCİLİĞİN
TURNUSOL
KAĞIDI :
MC VE
CHP İÇİN
HAYIR**

TÜSTAV

YEREL SEÇİMLER ÖNCESİ BELEDİYE SORUNLARI TARTIŞILYOR

Bülent ERDEM

Yaklaşan Yerel Seçimler, yerel yönetimlerin sorunlarına, kent halkının yerel yönetimlere ilişkin demokratik taleplerini gündeme getirdi. Geçtiğimiz hafta içerisinde Mimarlar Odası olumlu ve yararlı bir girişim ile "Yerel Yönetimler ve Güç Yapısı" konulu bir seminer düzenledi.

Mimarlar Odası'nın bu seminer ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, yapılan seminerlerde yerel yönetimlerin günümüzdeki yapısının ve işlevlerinin geleceğe yönelik bir şekilde tartışılması gerektiği vurgulanarak, kent sorunlarının geniş kitlelere iletilmesi gerektiğine değinildi.

Bu seminerin Ön Seçimler (tasfiyeler) sonrası düzenlenmesi geç kalma olarak nitelenen de, seminerin önemi ve yararı yadsınmaz.

Seminerde 1973-77 döneminde yeni bir belediyeçilik anlayışı sorgulayan belediye başkanları, belediyelerde görev yapan uzman ve görevliler ile bilim adamları görüş ve deneyimlerini belirttiler. Çalışmaları Oda'nın küçük salonunda sürdüren seminerde söz alan belediye başkanlarının çoğunun önseçimlerde

devrimci harekete karşı cephe olmaktadır."

Daha sonra Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay kürsiye geldi. Dalokay sözlerine espril bir şekilde "Toplantının bu salonda yapılması beni çok memnun etti, çünkü büyük salon geçen hafta hizmet döneminin mezarı olmuştu" sözleri ile başladı. Dalokay daha sonra CHP'deki önseçimler ile ilgili üstü örtülü bazı açıklamalar yaptı. Dalokay'ın konuşması CHP ve belediyelerde olup bitenleri ve siyasi literatüre geçen "Nayton deteje" kavramını açıklığa kavuşturması açısından ilginçti. Dalokay, esnaf örgütlerinin CHP ve diğer partilerde nasıl etkin olduklarını, bunların belediye kararlarını nasıl ipotek altına alarak, örgütlerine haksız kazançlar sağladıklarından söz ederek CHP örgütü ile olan çelişkisinin, bu çıkar çevreleri ile olan çelişkisinden kaynaklandığını söyledi.

Getirdikleri yeni belediyeçilik anlayışının esaslarını ve niteliklerini anlatan Dalokay devamla, kişilerin iyi niyetli olmalarının, belediyelerin yasama yetkilerinin olmadığı sürece emekçi halka bir

YEREL YÖNETİM SORUNLARI İLE İLGİLİ OLARAK ANKARA'DA DÜZENLENEN SEMİNER'DE KONUŞAN DALOKAY, İSVAN VE KÖSE, HALKIN YARARINA GİRİŞİMLERİN EN BAŞTA KENDİ PARTİLERİ CHP'DEN GELEN ENGELLEMELERLERLE KARŞILAŞTIRILDI.

Ceyhan Mumcu, 4 yıllık dönemde örgütlü işgücünden söz ederek, Danıştay kararı ile belediyelerde toplu sözleşme yetkisi alan Genel-İş Sendikası'nın meseleleri nasıl yozlaştırdığından bahsetti. DGM direnşi sırasında Genel-İş'in işçileri yalnız bıraktığını, soruna aydınların sahip çıkması zorunda kaldığını söyledi.

Mumcu sözlerine devamla, "Genel-İş'in 4 yıllık dönemde yaptığı, her toplu sözleşme döneminde aynen yemek zamını talebi oldu" dedi ve sözlerini şöyle bitirdi. "Sendikaların yerel yönetimlerde ağırlıklarını koymaması bir zaaf olarak gündemdedir. İşçilerin, sendikalar yerel yönetime ağırlıklarını koymadıkları sürece, her iyi niyetli girişimleri başarısızlığa uğratacaktır."

ğit parçası oldu ve bu da birkaç gün sonra yirtılıp atıldı".

"EN BOYÖK ENGEL PARTİMDEN GELDİ"

Köse daha sonra yeni belediyeçilik anlayışının ilkelerinden ve yaptıkları çalışmalarından söz etti ve girişimlerinde en büyük engelin partilerden geldiğini belirtti. Köse son olarak izmit'te yapılan yeni hal binasının bahşele, başına gelen belaların hal komisyoncuları tarafından açıldığını ve belediyelerin bugünkü yapıları ile halkın soyulmasında birer araç olduğunu söyleyerek sözlerini şöyle bitirdi: "... tüm deneyimlerimiz belediye başkanlığına heveslenmelerde öğrenilmesi gerek, ancak bizim yerimize tercih edilenlerin hiçbirisi burada yok".

Erol Köse'den sonra kürsiye İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan geldi. İsvan sözlerine bugün meydana gelen durumun demokrasinin bir çelişki olduğunu, ön seçimi kaybetmelerinin demokrasinin bir hastalığını gösterdiğini söyleyerek başladı. Daha sonra başarılı belediye başkanlarının yasaları en kolay çiğneyen kişiler olduğunu söyleyen İsvan: "... ben en az yasaları çiğneyen belediye başkanı olduğum için başarılı olmadım, ancak onları halk adına protesto ettim" dedi.

ÇÖZÜM: EMEKLİLERİ TEMSİL EDEN PARTİLERE OY VERELİM

tasfiye edilmeleri, delege oyunlarından ve partilerine olan kirgünlüklerinden söz etmelerine neden oldu.

"HİZMET DÖNEMİNİN MEZARI"

Seminerin açış konuşmasını Mimarlar Odası Başkanı Yavuz Önen yaptı. Önen, geçtiğimiz dönemde yerel yönetimlerin politik öneminin daha iyi anlaşıldığından söz ettikten sonra bu seminerin düzenlenme nedenlerinden bahsetti ve sözlerini şöyle bitirdi. "... Bugün için bizim en önemli görevimiz maskeli

yararı olmadığını, bu nedenle belediyelerin yer hükümet, hatta yerel devlet haline gelmeleri gerektiğine değindi.

Dalokay daha sonra planlanan girişimlerin karşılaştığı bürokratik engellerden bahşele, Akkundu projesinin ortaya atılması ile arsa spekülasyonlarının devreye girdiğini, evrakların İmar ve İskan Bakanlığında onay için 2,5 yıla yakın bekletildiğini, ancak Anayasa Mahkemesi'nin kamulaştırmalarına ilgili yasaların bazı maddelerini iptalinden sonra onaylandığını söyledi.

Ankara Belediye Başkan Yardımcısı

Mumcu'dan sonra söz alan Ankara Belediyesi Başkan Yardımcısı Fikret Toksöz, Belediyelerin kent içinde fiyat denetimi yapan kuruluşlar olduğunu, ancak kapitalist ekonomide ise fiyat denetiminin olanaksız olduğunu söyleyerek, Belediye Meclislerinde esnafın çoğunlukta olduğunu değindi. Toksöz devamla, esnafın örgütlenmesi buna karşılık halkın örgütsüz olduğunu ve bu durumun her iyi niyetli girişimi engellediğini, bu durumun ancak güçlü bir şekilde tüketici örgütlenmesine gidilerek önlenileceğini, aksi takdirde esnafın her istediklerini yaptırmaya devam edeceklerini söyledi.

Seminerin ikinci gününde ilk olarak İzmit Belediye Başkanı Erol Köse söz aldı. Erol Köse sözlerine şöyle başladı. "Büyük kentlerde İktidarda bulunan CHP'nin belediye sorunları ile ilgili olarak herhangi bir toplanti yapmadığını anımsarsak, Mimarlar Odası'nın düzenlediği bu toplantının önemi ortaya çıkar. Küçük Kurultay'da bile bu konuya değinilmemesi, parının yerel yönetimlerin konusunda hazırlandığı ve söyleyeceği hiçbir şeyin olmadığını gösterdi. Üyesel bulduğumuz siyasi örgütün bu konuya verdiği önem, bir odanın kapısına astılan -Belediyeçiler Odası - yazılı bir ka-

İsvan, daha sonra kentleri kurtarmak için mallı kaynağın ve politik desteğin zorunlu olduğunu, yaptığı çalışmaların halktan yana olduğunu bir gün anlaşılacağına umduğunu söyledi.

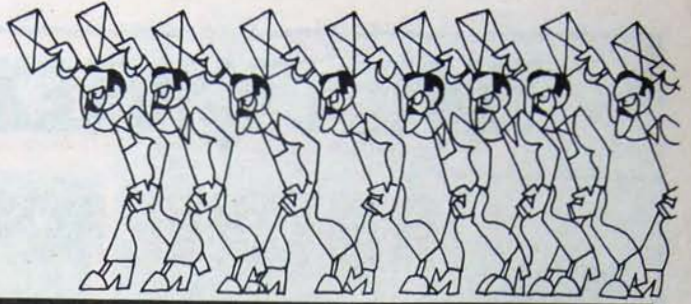
Daha sonra sözlerine devamla yaptığı çalışmalarından ve bu arada belediye aralarını ıslal eden ve kişiler ile ilgili olarak açtığı fotoğraf sergisine Cumhurbaşkanı'nun davet ettiğini, tüm bu kodmanların belediyenin aralarını ıslalını sınıfsal bir temeli olduğunu söyleyince Kurutürk'ün sergilyi terk ettiğinden bahsetti ve sözlerini şöyle bitirdi. "Parti kademelerinden bana uysal ol, dikine dikine gitme dilyenlerin terhdirdir bugünkü durum, olayların üstüne üstüne gittiğim, doğruluğuna inandığım halk İktidarı uğrunda çalıştığım için ezalandım."

Seminerlerde yapılan konuşmalar sonucunda belediye meclislerinin bugünkü yapısının, Türkiye'de egemen büyük sermayenin sınıfsal çıkarlarından ayrı düşülmeyeceği, belediye meclislerinde emekçilerin yararına bir etkinlikle bulunmanın bu sınıfsal temel ile micadele-ye hağı olduğu, bu micadelede ilk adım olarak da yerel seçimlerde sınıfsal olarak emekçileri temsil eden siyasi partilere oy verilmesinin gereği, ortaya çıkıyordu.

YURUYUS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi: Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALSIZ • Yazı İşleri Müdürü: Metin CULHAĞULLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI • YÖNETİM: Köknar Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA, Tel: 17 45 81 • İSTANBUL BORSASI: Piyaseti Cad. 21/1 Cemberlitas İSTANBUL Tel: 26 35 67 • ABONE KOSULLARI: Yıllık: 200 TL, 6 AYLIK: 100 TL, AVRUPA 6 AYLIK: 250 TL, Yıllık: 500 TL, AMERİKA: 6 AYLIK: 325 TL, Yıllık: 650 TL, AVUSTRALYA/JAPONYA: 6 AYLIK: 400 TL, Yıllık: 800 TL • Posta ÇEKİ: YURUYUS Dergisi 100236 • İLAN KOSULLARI: Arka Kapak (Renkli): 15000 TL, Arka Kapak (Siyah Beyaz): 12 000 TL, İç sayfalarda situn santim: 40 TL, Yayın İhtisarı % 50 İndirimiştir. • BASKI: Daily News Web-Ofset Tesisi • Kapak düzeni: İbrahim NİAZIOĞLU

İLERİCİLİĞİN TURNUSOL KAĞIDI: MC VE CHP İÇİN HAYIR

Yalçın KÜÇÜK

Yüce meclis, yüce koltuğu yüce bir seçim yaptı. MHP, Halk Partisi'nden onbeş kişilik anti-komünist aday listesi istedi. Halk Partisi, zor olmayan bir işi kolaylıkla yaptı. Bir liste verdi ve "beğen beğen seç" dedi. Yüce meclis, yüce koltuğu, Adalet Partisi içinde politikaya başlayıp 12 Mart'ta; bakanlık katına yükseldikten sonra Halk Partisi'ne transfer ederek üyeliklerin doruğuna çıkan bir milletvekili seçti. On altı kişilik Hareket Partisi grubu yüce koltuğa istediği kimseyi oturttu. Haziran seçimlerinden sonra "MHP ile görüşmem" diyen CHP Genel Başkanı, Milliyetçi Hareket Partisi milletvekillerinin ayağına gidip teker teker teşekkür etti. Onlar da "vazifemizi yaptık, efendim" dediler. Vazife yapıldı. Yüce meclis yüce başkanına kavuştu. CHP meclis grubu bu "büyük zaferi" ayakta alkışlarla kutladı. Bir CHP milletvekili "MHP'ni meşrulaştırıyoruz" diye haykırdı. Yüce meclisin, yüce mecliste temsil edilen partilerin eliyle beş ay yüce başkandan yoksun bırakılması, böyle yüce bir iş için gerekli haline getirildi. Halk Partisi'nin eliyle MHP bir adım daha attı. Şimdi sıra CHP Genel Başkanı'nın MHP'nin içtenliğine alkış tutmasına geldi.

Denizde boğulanların çok büyük bir çoğunluğu hep kurtulmak için mücadele ederken boğuluyorlar. Boğulmak için mücadele ederek boğulanlar şimdiye kadar görülmedi. Bu yüzden dalgaların içinde çırpınanların haline bakıp da mutlaka kurtulacaklarını sanmamak gerek. Çırpınmaya dalıp da batışa gözleri kapanamamak gerek. Her gün bin bir türlü marifet ile ayakta tutulmaya çalışılan bir CHP hükümet ortaklığı umudu için yeda edilenlere bakmak gerek. Meclis başkanlığı seçimini bir örnek olarak almak gerek. Bugün umudun değil umutsuzluğun ticaretinin yapıldığını gösterecek bundan daha iyi bir örnek bulmak mümkün değil. Başkan seçiminde yaygınlaştırılan umutsuzluk, en kötü kombinezonların sahnelenmesi için bir araç olarak kullanıldı. Başkanın nasıl seçileceği, ne iş için seçileceği unutturuldu. Hareket Partisi'nin dikte ettirdiği başkanın seçimi CHP grubunda ayakta alkışlarla kutlandı. Türkiye'nin en yüksek tirajlı gazetesi "Ohh... Hele Şükür Başkan Seçildi" başlığı ile müjdeyi verdi. Umutsuzluk ticareti meyvesini verdi. Hiç bir örgüt, Hareket Partisi'ne, CHP kadar yardım etmedi.

Umut sömürüsü, umutsuzluk ticaretine dönüştürülünce bundan çok büyük sermaye ve büyük sermayenin azgın siyasal örgütleri yarartanıyor. Ancak bu yarar, birden bire ve kendiliğinden ortaya çıkmıyor. Bu yarar, MC partileri ile CHP arasında belli bir işbölümünün sonucu olarak ortaya çıkıyor. Son günlerde işbölümünün ve her işbölümünün var olan işbirliğinin somut ve özel örnekleri görülüyor. MC, baskı, cinayet, pahalılık ve işsizlik anlamına geliyor. CHP ise baskı, cinayet, pahalılık ve işsizliğe karşı verilecek mücadeleden ölüme umut barajını yapıyor. MC, cinayet ve pahalılık politikasını sürdürüyor. CHP, milliyetçi cephe parti ve hükümetlerinin politika alanını, bir umut halkası ile savunma işlevini üstleniyor. Halk Partisi'nin umut barajı ile korunan MC, politikasını rahatlıkla sürdürme kolaylığını yaşıyor.

Yerel seçimler, bütün bunları görüp değerlendirmek için önemli bir fırsatı da beraberinde getiriyor. Yerel seçimlerin öncesinde, cinayet ve pahalılık ortamında, umut ticaretinin ilericilik anlayışına indirdiği darbeleri görmek gerekiyor. Umuta bağlı umut, ilericiliği tüm öğelerinden yoksun etti. Ilericiliği, içi boş bir kavram haline getirdi. Örgütten ve programdan bağımsız bir ilericilik hareketi olabileceği kanısını yaygınlaştırdı. Örgüt ve programdan bağımsız, kendinden menkul bir ilericilik ve umut ortaya çıkınca da, Türkiye toplumunu geriyeye giderek derinin gerisine çekebilme için elverişli ortam hazırlanmış oldu. Kemiksiz, ölçütlü olmayan ve deniz anası biçiminde bir ilericilik anlayışı ile faşizmin ve faşist örgütlerin kazandıkları her yeni mevziyi büyük

bir teslimiyet ile karşılamak moda oldu. Giderek faşizmin kazandığı her yeni mevziyi demokrasinin zaferi olarak selamlamak bir alışkanlık haline geldi.

Hep söylendi. Bir kez daha söylemek gerekiyor. Kemiksiz programdan yoksun ve deniz anası biçiminde bir ilericilik anlayışının yerleşmesinde tüm sorumluluğu Halk Partisi'ne yüklemek haksızlığın en büyüğü olacak. İçti boşaltılmış bir umuta körükörüne aşk olanların, mücadele yerine melankolye kapılanların sorumluluğunu unutmak mümkün değil. Ancak şimdi yerel seçimlere girerken Halk Partisi işe, melankoliden mustarip olanlara sert bir tokat atarak başladı. Halk Partisi, kendi solundakilerin teslimiyetçi tutumundan yararlanarak, Türkiye siyasal yaşamında "Menderes Hastalığı" denilen bir hastalığın pençesine düştü. Menderes'in meşhur "odunu aday göstersem seçilir" sözü şimdi tekrar uygulamaya kondu. Halk Partisi, büyük bir çüretle, demokrat nitelikleriyle tanınan tüm adayları afazot etti. Kendi solunun teslimiyetçi tutumundan çüret alan Halk Partisi, aday kadrolarını en geri ve bağımlı isimlerle doldurmakta sakınca görmedi.

İş bölümü ve her iş bölümünde var olan işbirliği, yerel seçimlere girerken yeni boyutlar kazanıyor. Bu işbirliğinin sakıncaları ise iki yerde toplanıyor. MC partileri daha zorba yöntemler uygulayabilmek için daha elverişli bir ortama kavuşuyor. CHP ise, kendi solunu tanımaması bir yana, kendi içindeki demokratlara bile daha fütursuz davranma şansını elde ediyor. Meclis başkanlığı seçiminde MHP ile geliştirilen utanç verici işbirliği, yerel seçim sonrasında AP ile kurulabilecek bir hükümet ortaklığının sızırma taşı oluyor. Başkan seçiminde MHP ile bölüşüne utançverici bir işbirliğine razı olunduktan sonra, büyük sermaye ile emperyalist finans örgütlerinin istediği CHP-AP hükümeti için önemli bir mesafe katedilmiş oldu. Bu iki partinin mecliste ki aritmetik çoğunluğu ise, Halk Partisi yöneticilerine, kendi içindeki demokratlara karşı daha tasfiyeci bir tutum alma şansı tanıyor.

Yerel seçimler, tüm demokrat, ilericilik ve sosyalistler için büyük bir fırsattı da beraberinde getiriyor. Yerel seçimler, her demokrat, ilericilik ve sosyalist seçmene bir değil iki oy birden kullanma olanakını veriyor. Yerel seçimler, atılacak bir oyla, hem MC partilerine hem de Halk Partisi'ne "hayır" deme imkanını tanıyor. Bugün güncel olan bir oyla iki "hayır" demek. Bugün bir oyla iki "hayır" demeye en çok CHP'li demokrat seçmenler muhtaç. Çünkü bugünkü CHP yönetimine "dur" demek ancak, MC ve CHP için "hayır" oyu kullanmakla mümkün.

Yerel seçimlerde ilericiliğin turnusol kağıdı son derece belirgin. Önce sandık başına gitmek gerek. Bu seçimde sandık başına gitmek, şu anda düşünülebiyecek en büyük demokrasi suçu olacak. Melankoli hastalığına yakalanmış olmak, demokrasi suçu işlemiş olmanın sorumluluğundan kimseyi kurtanmaz. Sandık başına gitmek gerek, evde oturup MC için oy kullanmak anlamına gelecek. Bu seçimde MC partilerinin oy oranını geriletmek gerek. Bunun için sandık başına gitmek gerek. Ancak sandık başına gidip CHP için oy kullanmak, Halk Partisi'nin fütursuz bir biçimde sağa kaymasını önaylamak anlamına gelecek. Halk Partisi'nin ilericilik ve demokrat seçmeni adam yerine koymamasını önaylamak anlamına gelecek. Halk Partisi'nin AP'leşme sürecini önaylamak demek olacak. Hem MC partilerinin zulmünü, hem de Halk Partisi'nin AP'leşme sürecini önaylamak demek olacak. Hem MC partilerinin zulmüne, hem de Halk Partisi'nin AP'leşme sürecine "hayır" demek, ancak MC ve CHP için "hayır" oyu kullanmakla mümkün. Başka yol yok. Bugün artık ilericiliğin başka bir tanımı da yok.

YEREL SEÇİMLER : DEMOKRASİ

Milîyet'ten

Geçtiğimiz haftanın Perşembe günü sabahı CHP millet meclisi grubu toplantısında konuşan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit kürsüde şunları söylüyor:

"MHP 'bir CHP'li aday üzerinde iyelelerinin hür iradeleriyle oylarını yoğunlaştırmaya çalışmak için herhangi bir koşul öne sürmüş değildir. Ancak kamuoyu önünde yaptıkları açıklamada, bildiğiniz gibi, bazı nitelikler sıralamışlardır..."

Ecevit'in gruba karşı yaptığı konuşmanın en önemli bölümünü oluşturan bu sözler, "Türkçe" dil kuralları da dahil hangi partiye vurulursa vurulsun çelişik bir anlam ifade ediyordu ama CHP Genel Başkanının vakti kurtarması gerekiyordu ve şöyle devam ediyordu:

"Bu nitelikler, MHP'nin kendi bakış açısından ileri sürülmüş koşullar olarak görülmelidir. Fakat CHP grubunun ve CHP'ilerin reddüt duymaları için hiçbir neden görmüyorum. Bütün CHP'iler demokrasiye kayıtsız şartsız bağlı oldukları için, hem antiko ler..."

Beş ayı aşkın bir süredir süregelen Meclis Başkanlığı sorununun geçtiğimiz hafta basamağında MHP aniden CHP adayını destekleyeceğini açıkladığına CHP yeniden bir çıkamaz sökaşın başında kendini buluverdi.

SERMAYEYE TESLİM OLMA POLİTİKASI TIRMANIYOR

Bütün hesaplar "Nasıl olsa meclise 11 Aralık yerel seçimlerine kadar başkan seçilemez" üzerine yapılmış, ortaya çıkan gelişmeler CHP'yi apansız bastırarak geçikmedi.

Nitekim MHP'nin "antikomünist bir isim" konusundaki hoşgörü CHP tarafından derin bir hoşgörüsü benimsenince 12 Mart'ın "balıozcu" hükümetlerinde görev almış bir Cahit Karakaş'ın meclis başkanlığı merdivenini tırmanması zor olmadı.

Soruna salt, bir meclis başkanlığı sorunu olarak bakmak mümkün değildir. Çünkü gelişmelerin CHP yönündeki eğilimleri, bu partinin sermaye güçlerini, sürekli sarımsıt altında bulundurulduğu yeni yeni bir kanıtını dernekleme bakımından ilginçtir.

Sosyal demokratların, ilkesizliğini, pusulasızlığını en kaba hatlarıyla ortaya sermesi bakımından, geçtiğimiz haftaki meclis başkanlığı seçimi ve o aqamaya kadarki gelişmeler aynı zamanda ibret vericidir.

Aslında MHP yönünden gelen ve dayatan "koşullu" taktik politika, sürpriz değildi. Bu partinin aylar önce CHP'ye yönelttiği ve kamuoyu önünde megruluğunu tescile dayanarave adına "Barış Çağrısı" denilen politikası, gerek içerik, gerekse biçim yönünden tüm sahte görünümüne karşın, bir kritik dönemeci kollar tarzda bugüne kadar sürdürülmüştü.

KARARSIZLIK, TUTARSIZLIK İLKESİZLİK ÇIKMAZA SOKAR

CHP'nin faşizm olgusu önünde kavram ve bilimsel yönden taşıdığı, fukaralık, kaypaklık ve kayganlık politikasındaki en ufak netliğe, açıklığa bile yer vermiyordu.

CHP'nin dayandığı kitlesel tabanın dinamizmini, ilerici, demokrat potansiyel, kör ve kısır denge politikalarıyla adeta yağmalar gibi tahrip eden sosyal demokrat felsefe, meclis başkanlığı gibi bir konuda dahi partiyi çıkmazlara dayadı.

Neydi sorun?

CHP ilk bakışta, Meclis Başkanının, genel kurulda sayıca en büyük gruptan seçilmesi yolunda dıretmişti. Bu doğrudu.

MC partileri ise, kend toplamlarının 229 olduğunu ileri sürerek başkanın kendi gruplarından biri içinden seçilmesini öneriyorlardı. Ancak bu konuda MHP, daha sukun davranmayı tercih ediyor, koalisyon ucebelerinin bitim tarihini kolluyorlardı.

Durum yürekler acıydı. AP "başkan benim içinden çıkmalı" diyor, MSP ise bunu da politik pazarlık ve talan konusu yapmakta geçikmiyordu.

Buna karşın, CHP adayları ortaya çıkıyor, turla yürüyor... CHP bir türlü açık açık, MC'ye karşı sunu söyleyemiyordu:

Feyzioğlu'nun solu : Mc Carthy Aybar

Türkiye işçi sınıfının siyasal örgütünü, işçi sınıfının biliminden popülizmin batığına sürüklemek istediği zaman, 1969 ve 1970 yıllarında Türkiye işçi sınıfının siyasal hareketinden tasfiye edilen Aybar, şimdi tam anlamıyla McCarthycilik batığına gömüldü. Büyük platformlardan sonra Kumkapı meyhanelerine dönüşmüş bir eski şöhretin tüm komplekslerini dile getiriyor. "Ben fakirim, ben fakirim" diye dövünüp duruyor. Aklınca, eylemlerini sürdüren Türkiye İşçi Partisi'ni, "Moskova'dan para almakla" suçluyor. Aklınca, "büyük politik kabiliyeti" ile Türkiye İşçi Partisi'nin kapatılması için gerekçe hazırlıyor. McCarthy Aybar'a göre, bugünkü TLP yöneticileri, 1971 yılında Türkiye İşçi Partisi kapatıldığı zaman da yönetici imiş. Ne büyük bulul!

McCarthy Aybar, "bunlar aynı adamlar, ne duyuyorsunuz?" diyor. Hiç sıklmadan "ben eski TLP'in devamiyım" diyor. Türkiye İşçi Partisi kapatılıp liderleri onbeşer yıla mahkum olduğu zaman McCarthy Aybar, TLP listesinden seçilmiş bir kimse olarak parlamentoda oturuyordu. Ağzını açmadı. 11 Mayıs 1975 yılında yeniden kurulunca kadar da yeniden kılımdamadı. Ancak işçi sınıfının siyasal örgütü yeniden eyleme zamanı, kendisine tanınan misyonun gereklerini yerine getirmek için harekete geçti. Artık sadece eski bir şöhret olarak kalmaya mahkum olduğunu anlayınca da McCarthy edebiyatına sarıldı.

Milliyet, Bayrak gibi gazeteler McCarthy Aybar'ın görüşlerini okuyucularına duyurmaya özen gösteriyor. Bunu yapan bir gazete daha var: Politika. Şu, grevdeki işçilerin grev ödemelerinden kısıntı yapılarak çıkarılan "İşçi sınıfının gazetesi". DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası'nın sahibi olduğu Politika gazetesi, McCarthy Aybar'ın görüşlerini birinci sayfasını açıyor. Politika'nın son umudu McCarthy Aybar oluyor.

60. Yıl kutlama törenlerinden dönen TLP Genel Başkanı Boran Yeşilöy havaalanında

- 229 ile hükümetler kuruyorsunuz, devleti işgal ediyorsunuz, ama bir meclis başkanı seçmiyorsunuz!..

CHP'nin gün görmüş, kurmaylarına sorulduğunda bunun cevabını pek akıllıca veriyorlardı:

- Böyle dersek, adamlar tahrik olur.
- Sonra?
- Sonra hemen seçiverirler!..

TOKÜRDÜĞÜNE YALAMAK BAŞKA NASIL OLUR?

İlk başlarda CHP'iler eski bir CGP'li olan Sürt Milletvekili Nebil Oktay'ı aday gösterdiler. Oktay, CHP grubunun bile hatırı sayılır bir çoğunluğunu oy yönünden toparlayamayınca, CHP'iler bugüne kadar görülmemiş bir yöntemi uyguladılar. Yarı resmi bir anket sonucuna göre,

Aybar 2. MC'ye verilecek her oyun "İflasa Yardım" olacağını söyledi

ANKARA (İSTA) Saygıde Devrim Partisi Genel Başkanı, Mehmet Ali Aybar yerel seçimlerde MC hükümeti partisine verilecek bir "Türkiye" İflasa sürümlere yardımcı olmak onlara geleceğini belirtmiş. Aybar ve marifetli Türk devleri çeken Demirel'in Türkiye Üçüncü Parti'ni kurduğunu söyledi.

Mc Carthy Aybar'ın demecleri Politika'nın baş sayfasında

grubun eğilimi ortaya çıkmıştı. CHP İzmir Milletvekili Kaya Bengüsu aday gösterilecekti. Bengüsu ismi bir kaza eseri ortaya çıkınca bu kez, merkez yönetiminin paçan tutmuştu. Kaldı ki, Bengüsu, 38. tur oylama kadar genel kurulda en çok oy toplaması aday olarak da dikkati çekiyordu, 1971 oy almıştı bir turda...

CHP Merkez Yöneticileri ayrıca, Bengüsu'ya karşı diğer partilerden tepki geldiğini de görünce iyice tedirgin olmuşlardı.

Kamu oyundaki tepki giderek yaygınlaşıyordu.

CHP'iler ortaya çıkıp şunu söyleyiyorlardı: Biz adayımız olan Kaya Bengüsu ismi üzerinde birlik olduğumuzu gösterdik. Oya cepheçiler meclise bile gelmiyorlar.

CHP'nin bu aşık ve net politikası gerçekleştirilmesi için durum hiç de parlak değildi oysa. Çünkü, Bengüsu ismi yanında değil 214'lük bir birliği göstermek, bir araya gelip, 200'ün üzerine çıkamamışlardı. Kaldı ki, "İslah" da Bengüsu'yu hiç mi hiç istemiyordu...

Peki o zaman grup içinde anket yapmanın anlamı neydi?

Bu soruyu bugüne kadar hiçbir ciddi CHP'li yanıtlayamamıştı. Hangi şekilde CHP kurmayları küklerde şu planın yapılmıya meğsüldü:

11 Aralık'a kadar başkan seçilemez. Bunun için her şeyi yapacağız. Her şeyi çim meydanlarında anlatırız halka.

Ancak Bengüsu ismi gene de tedirgin etmiyordu değildi. Nitekim CHP'li merkez takımdan, diğer parti grup yöneticilerine şaka yolu, "Yahu siz bizim Bengüsu'yu benimsediniz galiba. Benimsedinize bir açıklama yapıp, hayır, desene ya..."

ISMARLAMA ANTI-KOMONİST ELBİSEYE SAHİP BULMAK ZOR OLMADI

Cepheçiler de durumu iyice değerlendiyorlardı. MHP geçtiğimiz haftanın ortasında meydana geliyor, "hazırım" diyorodu. Meclis başkanını seçtirmenin şampiyonluğu istlenecek, 16 kişi ile mecliste ne destanlar yaratıldığını dostla düşmana kanıtlayacaktır...

Tabii bu anda bir ufak şarkı söylüyorodu: CHP'li adayın antikomünist olması koşulu...

MHP hiç de işi yokmuş gibi görünmüyordu. Meclis Başkanının "romünist" olması koşulu istenmiyordu ki...

"Antikomünist" olması istenmiyordu ve CHP'den de ciddikarlık bulunca kamuoyuna şu imajı vermek de pekala bir an için mümkün olabiliyordu: Demek CHP, içinde komünistler olduğunu habul ediyor ki, liste yapıp, arama-tarama yapıp yeni aday gösteriyor...

Nitekim CHP, apar-topar toplanıyor, grup ve merkez yöneticiler kafa kafa

MÜCADELESİNDE ÖNEMLİ BİR ADIM

veriyor ve MHP'ye bir de isim listesi veriliyordu...

Gerçi bu isim listesi son derece gizli tutulmakla birlikte, Grup başkanvekili Hayrettin Uysal'ın cebinde isim listesini gördüğünü söyleyenler eksiğ deildi. Bir an için bunlara oisiz söylemler dense bile bir Cahit Karakaş'ın bulunup ortaya çıkarılması herşeyi anlatma yettiyordu.

Karakos, istenilen tüm ölçüler üzerinde taşıyordu. 12 Mart sonrası'nın "balyozcu" hükümetlerinde Ulaştırma Bakanlığı yapmıştı. Daha sonra AP'den CHP'ye transfer olmuş ve CHP içinde AET yanlılarıyla kısa sürede kendini tesicletmişti...

Gerçi yakın bir geçmişte partiden ayrılmasına ramak kalmıştı ama işte gene de CHP'iydi...

5 Haziran seçimlerinden sonra kurulan Ecevit hükümetinde bakanlık sandalyesi koparamayınca kişüp, güvenoylamasının yapılacağı günden önce İsviçre'ye gitmiş biraz başını dinlemeyi tercih etmişti. Ama deureye bizzat genel başkan Ecevit girmiş ve kendisi yatıştırmıştı.

- Herde kendisinin hakkı olan mevkiiler ettiğeniyecekti...

"TOPUZ"UN GAZABINDAN MI KORKUYORLAR

Geçtiğimiz haftanın Perşembe günü yapılan meclis başkanlığı seçimine böy- gelinmişti. Oylamanın yapılacağı saatlerde CHP içindeki bütün gözler de Deniz Baykal ve arkadaşlarına diktiliyordu. Acaba onlar ne yapacaktı...

Baykalcıların bu konudaki tutumu, oy pusulalarının açık açık yapılıp, merkez yöneticilerinin gözlerine uzatılması

ASILTÖRK

oldu. Anayasaya göre, "izlilik" gerek-tiren oylamanın bu açık görünümdeki garabeti de bir Baykal'cı böyle açıklı-yorudu:

- Eğer başkan seçilmezse bunun suçunu bize yıklarlar.

- Peki siz oy attığınızı biliyorsunuz ya.

- Olun, çünkü bu kez merkez yöne-ticileri boş oy kullanırlar ve gene bizi suçlarlar...

- Evet, sorular, yanıtlar böyle bir çer-çevede yerlerini buluyordu.

İl ilçe kongreleriyle, fesihler ve de-lege oyunlarıyla Bizansa fark atan CHP

"Sosyalist Forum" ve bir yorum

13 Kasım Pazar günü İstanbul'da, Tepebaşı gazinosunda bir "forum" toplandı. Adı "Sosyalist Forum" idi. Bu forumu, üniversitelereki "forum"ları izleyen "kitle" izledi. Konuşmacılara göre, "devrimciler" sorunları hep böyle "kitle" önünde tartışılırsa, sorunlar çözülecekti.

Forum'u izleyen "kitle" içinde bazı "siyaset"ler, "böyle forumlardan birşey çıkmayacağı biliyoruz, ama tabanımız diğer grupları tanısın diye getirildik" diyordu.

Forum'un önemli özelliği "çağrılı örgütlerin" çoğunun Forum'a katılmamalarıydı. Her birinin kendisine göre gerekçeleri vardı. Bazı "siyasetler" Halkın larının bu Forum'a davet edilmelerine alınmışlardı. Diğerleri "proletaryanın diğer iki müfrezesi katılmıyor" diye Forum'dan çekilmişlerdi. Neyse, Forum yine de yapıldı. Devrimci Derleş, Emeğin Birliği, Kurtuluş, Rızgari gibi dergilerin temsilcileri ve Vatan Partisi Genel Başkanı, TEP Genel Başkanı söz aldılar ve konuşular.

İlginç öneriler geliştirildi. "Forum"da, ilk olarak "forum"ların gereği olarak, her "siyaset", kendisi dışındaki tüm siyasetleri "CHP kuyrukçuluğuy-la", ve literatürde yer alan belli başlı tüm şapmaları suçladı. Ardından da "somut öneriler"e geldi. Somut öneriler arasında "Merkez Devrimci Derleş Komitesi"nden, "Sosyalist Blok"a kadar çeşitli "somut" örgütlenme biçimleri vardı. Ayrıca "Türkiye'de Proletaryanın gerçek partisinin bulunmadığı" konusunda hemfikir olan forumcular bu partinin nasıl kurulabileceğini de tartıştılar ve "iki revizyonist ve şabloncu çizgi arasında kalma grupların koalisyonuyla proletarya partisi"nin kurulabileceğine ışık tuttular. Bu arada bu partinin Çemşizcek İlçesinin iskeleti de ortaya çıktı. Mihri Belli şöyle diyor-du: "Böylesi bir gerçek proletarya partisinin Çemşizcek İlçesinin son üyesi olmayı, TEP genel başkanı olmaya tercih ederim!"

"Sosyalist Forum" böyle oldu, "yorum"u da bu kadar...

merkez yönetimine duyulan güven de buydu...

Yani yarın "Halkçı İktidar"ı kuracak olan CHP'nin yönetimi ve yönetime ilişkin düşünceler...

Büyük sermayenin emsinden tutup, sakım-saçak ettiği CHP buydu...

Uzun sözün kısası, faşist terimname, sosyal demokratların iç bünyesindeki antidemokratik terimname ile dayanış-garok yürümetedir bir anlamda...

11 Aralık'ta yapılacak yerel seçimler-den önce sosyal demokrat saftaki ilkesizlik, belirsizlik için bir durum saptamasından çok, ilericilere, yurtseverlere,

sosyalistlere düşen önemli görev ve sorumlulukları pekiştirmektedir.

Geçtiğimiz 5 Haziran seçimlerinden önce işçi sınıfının politik hareketi Türkiye İşçi Partisi tarafından gösterilen hedef ve doğrultular, bugün önemini bir kat daha duyurarak ağırlığını korumaktadır.

Kitleler az zamanda zengin deneyler edinerek, politik, toplumsal ve ekonomik mücadele doğrultularının bütünlüğünü, birliğini daha yakıcı bir anlamda bugün her zamankinden çok duymaktadırlar. Bunun hayata geçirilmesi de er-geç başarıya ulaşacaktır.

Ali Topuz başarısızlığa kılıf hazırlıyor

- ECEVİT'İN BAŞKANLIĞINDA YAPILAN TOPLANTIDA ALİ TOPUZ "1973 SEÇİMLERİNDE İKTİDARA GELECEĞİMİZE İNANILDIĞI İÇİN BAŞARILI OLDUK. ŞİMDİ BÖYLE BİR DURUM YOK" DEDİ. NECDET UĞUR İSE "BUGÜN DE BAŞARILI OLMANIN ŞARTLARI VAR" GÖRÜŞÜNÜ SAVUNDU.
- YEREL SEÇİMLERDEN SONRA CHP İÇİNDE YENİ BİR MUHALEFET GRUBU ORTAYA ÇIKACAK. NECDET UĞUR'UN BAŞINI ÇEKTIĞİ BU MUHALEFET, YENİ BİR PROGRAMLA ORTAYA ÇIKMAYA HAZIRLANIYOR.

Yerel seçim kampanyası başlamadan önce Cumhuriyet Halk Partisi'nin ikinci genel merkezi haline getirilen Göreme sokaktaki binada yerel seçime ilgili olarak bir değerlendirme toplantısı yapıldı. Ecevit'in başkanlığında yapılan bu toplantıya Genel Merkez muhaliflerinin "il-legal yöneticiler" dediği Bilsay Kuruç, Erhan Karaesmen, Gündüz Ökçün, Kenan Bulutoğlu, Sevil Korum da katıldı. Ancak toplantı Ali Topuz ile Necdet Uğur arasında bir çekişme olarak geçti. Tartışmalar, Ecevit dahil toplantıda bulunanların yerel seçimlerde bir başarı beklediklerini gösterdi. Yalnız Ali Topuz, beklenen başarısızlığın kaçınılmaz olduğunu ileri sürdü. Buna karşın Necdet Uğur, başarısızlığı Genel Merkez'in tutumuna yüklemeye çalıştı.

Başta Ecevit olmak üzere CHP yöneticileri 11 Aralık sonuçlarına heyecanlı bakmazken CHP adına yapılan

tüm açıklamalarda büyük bir zafer edebiyatına yer verilmesi son derece ilginç. İlginç olan bir nokta da CHP Genel Sekreter Yardımcısı Ali Topuz'un yerel seçimlerde umutsuzluğunun gerekçesi. Topuz'a göre bu seçimlerle 1973 yerel seçimleri arasındaki en önemli fark, dört yıl önce CHP'nin iktidara geleceği kanısının yaratılmış olması. Kapalı toplantılarda Ali Topuz, bu kanının ortadan kalktığını kabul ediyor. Böyle bir durumda ise oy artışını beklemek gerektiğini ileri sürüyor.

CHP, böyle bir değerlendirmeden hareketle, yerel seçim kampanyasını yeni bir hükümet umudu yaratmaya dayanırdı. Genel Başkan seçim kampanyasını açarken 11 Aralık'tan sonra hükümet kapısının da açılacağını vurgulamaya çalıştı. Hükümet kapısını açık göstermek için de Demirel ve Türkeş'e hükümet emmeye özen gösterdi.

CHP Genel Merkezi, hükümet kapısını açık tutmayı yerel seçimlerin sonuçlarına bağlarken Genel Merkez'e karşı olanlar da Topuz-Eyüboğlu ekibinden partilerini kurtarmayı yerel seçimlerin sonuçlarına bağlıyorlar. Yerel seçimlerde beklediği gibi başarılı bir sonuç alınmaması halinde Topuz-Eyüboğlu ekibinin yönetiminde uzun müddet kalamayacağı düşünülüyor. Ancak şu anda muhtemel bir başarısızlığın sorumluluğunun kendilerine yüklenmesini önlemek için dikkatli davranmak ihtiyacını duyuyorlar.

Yerel seçimlerden sonra Topuz-Eyüboğlu ekibine karşı muhalefet eden Baykal grubundan ayrı olarak yeni bir grubun da ortaya çıkacağı anlaşılıyor. Necdet Uğur'un başını çektiği bu muhalefet yerel seçimlerden sonra açığa ortaya çıkmaya hazırlanıyor. Necdet Uğur muhalefeti, İstanbul'da Ahmet İsvan'ın beklenenin üstünde oyalmasını kendi güçlerinin bir işareti sayıyorlar. Uğur'un oluşturduğu muhalefet şu anda Ecevit'e güvence vermeye çalışıyor. Bunun için de kendi içlerinden Ecevit'e haber götürülmesine özel bir dikkat gösteriyorlar. Ecevit, Topuz-Eyüboğlu ekibi lehine ağırlığını koyarken, CHP içindeki her grup içinde kendisine sadık haberciler bulundurmayı, İsmet Paşa'dan kalma başarılı bir politika saymaya devam ediyor.

Necdet Uğur

Ali Topuz

TİP: «TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ TOPLANALIM!»

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ YÖNETİM KURULU 11 ARALIK SEÇİMLERİNE İLİŞKİN OLARAK BİR BİLDİRİ YAYINLADI. BU BİLDİRİYİ OKULARIMIZA SUNUYORUZ.

"Yurdumuzun içine itildiği ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalım, yakın tarihimizde benzeri görülmemiş bir biçimde yoğunlaşmaktadır. Küçük bir azınlığın zamları, karaborsayla, vurgunlar ve yolsuzluklarla yüz milyonları, milliyetleri kasalarına doldurabilmesi için emekçi halkımız eskisinden de büyük bir yoksulluğa itilmektedir."

SORUNLARIN KÖKLE ÇÖZÜMÜ

"Çalışabilecek durumda her beş kişiden en az biri işsizken, patronları yeni bir saldırıya geçmişlerdir. Büyük fabrikatörlerin ilan ettikleri lokavtlar, işçiler için düzenledikleri kara listeler ve girişilen işten çıkartmalarla, yeni onbinler işsizler ordusuna eklenmektedir. Büyük sermaye sırtını Milliyetçi Cephe iktidarına dayayarak, yokluğa ve açlığa rağmen çok uzun bir süreden beri devam eden grev ve direnişleri kırmak için vargüçlüye saldırmaktadır."

"Gerçilik ve faşizm uzun, zorlu mücadele sonunda kazanılmış demokratik hak ve özgürlükleri yok etmek için baskı ve terörü tırmandırmaktadır."

"Öreten, çalışıp emeği ile geçinen,

özgür, mutlu, kardeşçe bir yaşam isteyen; bağımsız ve onurlu bir Türkiyeyi özleyen halkımız, bu çok yönlü sömürü ve zulüm altında bunalmış durumdadır."

"Ancak, özü bakımından bir sömürü ve zulüm sistemi olan kapitalizm devam ettikçe, işçi ve emekçileri bunalan devletler, sorunlar temelli çözümlere kavuşturulamayacaktır. Türkiye'de geri ve emperyalizme bağımlı kapitalist düzen son bulmadıkça sorunlara köklü çözüm bulunamaz."

"Ekonomik sistem ve siyasal iktidar sorununun önemi, yalnız genel yurt sorunlarına ilişkin değildir. Yerel Yönetim organlarının görev alanı içine giren sorunlarımız için de durum aynıdır."

"KÜSKÜNLÜK VE UMUT KIRIKLIĞININ YERİNE BİLİMSEL SOSYALİZMİ; TUTARLI, KARARLI, DİSİPLİNLİ, TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİ KOYALIM. 11 ARALIKTA GERİÇLİĞİN, FAŞİZMİN, BURJUVAZİNİN YUZUNE İŞÇİ VE EMEKÇİLERİN ŞAMARINI VURACAGIZ. GÜZEL YARINLARI BUGÜNDEN ADIM ADIM KURACAGIZ."

YARIN BUGÜNDEN KURULUR

Ancak ister yurt sorunları olsun, ister yerel sorunlar olsun, bütün temel sorunların, hastalıkların yalnız ve yalnız sosyalist düzen içinde gerçek çözümlere kavuşabilecek olması, sosyalizmi kurabilecek bir döneme gelinceye kadar yapabileceğimiz hiçbir şey olmadı. Anlamına gelmez. İşçi ve emekçilerin kurtuluşunun, iyi ve mutlu bir yaşama kavuşmalarının siyasal iktidarın sömürücü, işbirlikçi güçlerin elinden alınmasına bağlıdır. Güncel ve ivedi hedefler için mücadele gerekliliğini ortadan kaldırmaz."

"Tam tersine; yarınlar ancak bugünden kurulabilir. Daha ileri ve büyük hedeflere ulaşılabilmesi, önümüzde duran görevlerin yerine getirilmesine, böylece bilincin, örgütlenmenin, kararlılığın pekiştirilmesine bağlıdır. Tek tek şehirdede, kasabada, köydeki soygunların sömürünün, yolsuzlukların kavranması, il-

ke çapında dönen dolapların, sömürüye dayanan düzenin sağlanmasına yardımcı olur. Yerel yönetimlerin demokratikleştirilmesi yolunda sağlanan başarılar, her alanda Türkiye'nin demokratikleştirilmesi için olanaklar yaratır."

Kısacası, işçi ve emekçi kitlelerin yaşam koşullarını bir ölçüde de olsa düzeltebilecek, demokratik hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesini sağlayabilecek, işçi ve emekçilerin bilinçlenip örgütlenmelerini hızlandırabilecek her adım büyük bir önem taşımaktadır."

BOYÖK POTANSİYEL

"Belediyeler ve öteki yerel yönetim organları çalışan kitlelerin günlük çıkarlarının savunulması ve ülkenin demokratikleştirilmesi için ileri adımlar atılması yönünden büyük bir potansiyele sahiptir. Çeşitli ülkelerdeki deneyler ve doğrudan doğruya yakın yıllarda yerel meclisler seçilen Türkiye İşçi Partilerinin kendi öz deneyleri bu görüşü desteklemekte, yerel sorunlara ve yerel yönetim organlarına büyük önem verilmesini gerekli kılmaktadır. Ayrıca yerel yönetimlerde elde edilen deneyimlerin, ileride kazanılacak siyasal iktidar için taşıdığı önem her alanda kendisini göstermektedir."

"Yerel yönetim organlarında verilecek kişilerin belli ölçüde 11 Aralık 1977

TÜRKİYE EKONOMİSİ: DÜNDEN BUGÜNE

Behice BORAN

TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın, İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Türkiye Ekonomisi Enstitüsü Bilteni'nde yayımlanan "Türkiye Ekonomisi: Dünden Bugüne" başlıklı yazısını okuyucularımıza sunuyoruz.

Türkiye ekonomisinin durumunu anlamak için tarihsel bir yaklaşım gereklidir. Türkiye ekonomisi oğuz yıldı kimi ekonomi dışı faktörlerin etkisiyle yüzde 6-7 dolayında bir gelişme hızı gösterdi ve geri kapitalizmin kendi mantığı içinde sorunlarını bir ölçüde çözebildi. Ekonomiyi ilerleten bu faktörler son yıllarda ya ortadan kalktı, ya yetersiz kaldı ve Türkiye karşılaştığı sorunlarla başa çıkamaz duruma düştü. Günümüzde faşizm saldırılarının sürekli tımandırışı bundandır.

1930'larda üretici güçlerde önemli sıçrama oldu; şeker, un ve pamuklu dokuma sanayileri kuruldu. Demiryolu ağı genişletildi. Kalkınma hamlesinin tüm yükü işçi ve emekçiler sırtına bindirildi. Bu kitlelerin baskı ve kontrol altında tutulabilmesi için de 1936 da toplu sözleşme ve grevi yasaklayan iş kanunu çıkarıldı ve faşist İtalyan ceza kanunundan aktarılan hükümlerle Türk Ceza Kanunu na 141 ve 142. maddeler konuldu.

1950'lerde Türkiye kapitalizmi ekonomi dışı üç faktörden yararlandı: 1. Yeni topraklar tarıma açıldı. 2. Her yıl ABD'den, o zamanlar için büyük rakam olan yüz milyon dolar dolayında yardım alındı. 3. Kore Savaşı'nın yarattığı şartlarda ticaret hadleri geçici olarak tarımsal ürünler lehine döndü. Bu üç etken dolayısıyla Türkiye kapitalizmi yüksek bir gelişme grafiği gösterdi. Aynı yıllarda ticaret sermayesinin sanayi sermayesine dönüşmesi luzlandı.

1960'larda Türkiye ekonomisi daha başka kolaylıklardan da yararlandı. İşçi dövizleri beklenmedik bir kaynak oluşturarak yılda 1.5 milyar dolar düzeyine ulaştı. 1950'lerde geliştirilen karayolu,

baraj türünden altyapı kolaylıklarını Türkiye kapitalizmi 1960'lı yıllarda tam kapasite kullandı, bu alana fazla kaynak ayırmasına gerek kalmadı. Üçüncü kolaylık sistemin kendi içinden geldi.

İthal edilen dayanıklı tüketim araçlarının Türkiye'de üretim-montajı başladı. Bu ise yeni iş alanları ile birlikte Türkiye kapitalizminin göreceli güçlenmesini sağladı. Son 8-10 yıldır bu kolaylıkların giderek sona erdiği ve sorun olmaya dönüştüğü görülüyor. Dış borçlar çok yükselmiş, ticaret açığı 3 milyar dolar aşmış, işçi dövizleri azalmıştır. Dünya kapitalizminin bunalımı Türkiye'ye yeni ve büyük olanakların açılmasını zorlaştırmaktadır.

İç yapıda ise otomobil ve diğer dayanıklı tüketim araçları üretimi iç pazara yönelmiş durumdadır. İhtiyaç edilebilecek ürünler ise dış pazar engelleriyle karşılaşır. İhracatı teşvik tedbirleri sermaye sınıfının vergileriyle genel olarak azalmasından başka bir sonuç vermiyor.

Türkiye kapitalizminin gelişebilmesi büyük toprak sahipleri ve aracı parazit katmanlar aleyhine bir vergi, fiyat ve kredi politikası yürütülmesini gerektiriyor. Oysa işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin yükselen mücadelesi karşısında büyük burjuvazi, büyük toprak sahipleri ve aracı katmanlarla ittifakını pekiştirmek zorunluluğunu duyuyor ve bundan ötürü de sözü geçen politikayı uygulamaktan çekiniyor.

Bu durum da egemen sınıflar biryandan emperyalizmle bağlarını artırmayı, diğer yandan faşist uygulamaları genişletmeyi kendileri için tek çıkar yol olarak görüyorlar. Ama karşılığında işçi sınıfı ve müttefik emekçi kitleler var, faşizme karşı vaziyet almış, güçlerini örgütlemeye ve birleştirme çabası içinde.

Yaşadığınız günlerin gelişmeleri arkasında bu olgular var.

SAFLARINDA

CHP'NİN UZLAŞMACI, PASİF TUTUMUNA KARŞI ÇIKMANIN YOLU TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ SAFINDA YER ALMAKTIR. GEÇMİŞTE 15 TIP'LININ VERDİĞİ MÜCADELEYİ BUGÜN 214 MİLLETVEKİLİ İLE VEREMEYEN, KİTLELERİ MÜCADELEDEN ALAKOYAN CHP'Yİ YALNIZ BIRAKMAKTIR.

seçimleri yaklaştıkça, bir yandan AP ve diğer Milliyetçi Cephe partileri, öte yandan CHP, seçimin taşıdığı anlamı çarpıt-mak için ellerinden geleni yapmaktadır.

"AP ve ortakları 11 Aralık seçimle-rinde alacakları oylara iki buçuk yıllık iktidarları döneminde aldıkları ağır zam-kararlarını, yaratıkları terör ortamını, saldırı ve cinayetleri, işçi ve köylülere onaylatmak istiyorlar. İşçileri, köylüleri, emekçileri, yurdumuzu emperyalist ku-ruluşlara daha da bağımlı hale getirme-lerini sorumluluğuna ortak etmek istiyorlar. Yüze yakın gencin, işçinin, öğ-retmenin öldürülmesinin ve yüzlerce ki-şinin yaralanıp, saldırıya uğramasının baş sorumlu Milliyetçi Cephe, sanık san-dalyesine oturmaktan kurtulmak peşin-dedir. Emperyalizmin uydusu, irkçi, şö-ven milliyetçi politikanın izleyicisi Mil-liyetçi Cephe bu seçimlerde Anayasa-dışı tutumunu, işbirikçiliğini onaylat-mak istiyor."

CHP'NİN NİYETİ

"CHP ise, 11 Aralık seçimlerine ken-disi ile AP arasındaki bir referandum görünümü vermeye kalkışmaktadır. Or-taya gene ya CHP, ya Faşizm korkutma-casıyla çıkmaktadır. CHP Genel Merke-zinin izlediği politikanın faşizmin kar-şısına dikilmek yerine antifaşist güçleri zayıflatmak olduğu artık iyice açığa çıkmıştır.

"Yerel yönetimleri, işçi ve emekçi-lerin çıkarlarının savunulması ve özgür, mutlu bir Türkiye kurmanın hazırlık alanları olarak değerlendirilmenin tek yolu Türkiye İşçi Partisi'nin safında yer almaktır.

"Faşizme karşı "Durl.." diyebilme-nin, en azından onun kadar disiplinli, sistemli ve örgütlü bir mücadele ile fa-şist güçleri püskürtbilmenin tek yolu, Türkiye İşçi Partisi'nin safında yer al-maktır.

"CHP'nin, kişisel çabalarıyla beledi-yelerde halktan yana bazı adımlar ata-bilen üyelerini bile hemen tasfiye eden, uzlaşmacı, pasif tutumuna karşı çıkma-nın, kararlı, inançlı bir politikaya fırsat tanımının yolu Türkiye İşçi Partisi'nin safında yer almaktır. 1965-1969 yılları arasında 15 Türkiye İşçi Partisi'nin ver-diği mücadeleyi bugün 214 milletvekili ile veremeyen, hak kitlelerini, kendi çı-karlarını, demokrasiyi savunmak için mücadeleden alakoyan CHP'yi, yalnız bırakmaktadır.

"Milliyetçi Cepheyi halk düşmanı po-litikasıyla başbaşa boğulmağa bırak-a-lım.

"Küskünlük ve umut kırıklığının ye-rine bilimsel sosyalizmi; tutarlı, kararlı, disiplinli, Türkiye İşçi Partisi'ni koya-lım.

"11 Aralık'ta gericiğin, faşizmin, burjuvazinin yüzüne işçi ve emekçilerin şamarını vuracağız. Güzel yarınları bu-günden adım adım kuracağız."

TİP' in izmir ve Bursa Belediye Başkanı adayları

GÜNDÜZ MUTLUAY
İzmir Belediye Başkan Adayı

Gündüz Mutluay 1944 yılında Mersin'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Ede-biyat Fakültesi mezundur. Mutluay 1965 yılında Türkiye İşçi Partisi'ne gir-di. 12 Mart döneminde 1.5.yıl hapse mahkum oldu ve askerliğini er olarak yaptı. Daha sonra 1975 yılında TİP'in kuruluş çalışmalarına katılan Mutlu-ay, Parti'nin İzmir Teşkilatının da kurucusu oldu. Mutluay halen TİP İzmir İl Başkanı ve Parti'nin Merkez Yönetim Kurulu üyesidir.

SELİM
MAHMUTOĞLU
Bursa
Belediye Başkan
Adayı

Selim Mahmutoğlu 1949 yılında doğdu. Sa-nat Enstitüsünde okudu. Maden-İş saflarında mül-cadeleye atıldı. Maden-İş'in Bursa'da örgütlenme-sinde büyük katkıları ol-du. Maden-İş 13. Bölge Temsilcisi olarak Bursa'da işçiler arasında tutu-lan, sevilen bir lider oldu. Daha sonra DISK Bölge Temsilciliğinden alındı, sonra da Maden-İş'teki görevine son verildi. Mah-mutoğlu TİP Merkez Yönetim Kurulu üyesidir.

Maden-İş-MESS Görüşmeleri: Ne Olacak

NELER OLUYOR?

DISK'e bağlı Türkiye Maden-İş sendikasının, MESS'e bağlı işyerle-rinde yaklaşık olarak 6 aydır sürdürdüğü grevle ilgili olarak ilginç gelişme-ler tanık olunmaktadır.

Gerek DISK'i çökmek için fırsat kollayan işveren-sarı sendika çevreleri, gerekse olayın üzerine çullanmak için pusuda bekleyen sağ bas-in, bir süredir "grevlerin ideolojik olduğu" yolunda sözde suçlamaları Maden-İş'e yöneltirken, aynı zamanda işçilere 45 günde 1000 TL. öden-mesi çetnelli söylentilere kaynaklık etmekteydi.

Geçtiğimiz haftalarda Auer işçilerinin grevi bırakarak işbaşı yaptık-ları ve Maden-İş'ten ayrıldıkları haberleri, gazete sütunlarını işgal etti. Bu haberler bugüne dek yalanlanmış değil.

Son olarak Mudanya'daki Siemens işçilerinin de işbaşı yaptıkları haberleri üzerine işçi ve işveren temsilcileri arasında karşılıklı yalanlama ve suçlamalar cereyan etti. İşveren, işçilerin kendileri ile sözleşme imza-layarak işbaşı yaptıklarını iddia ederken, Maden-İş yetkilileri sözleşmenin işçilerin grevi bırakarak işverene sözleşmeye oturmaları üzerine değil, iş-verenin kendileri ile MESS dışında sözleşme imzalaması sonucunda ortaya çıktığını ileri sürmüştür.

Bu ortamda sarı Türk-İş yöneticilerinin fırsatçı tutumu da dikkati çekmektedir. İşçilerin "grevi bıraktıkları" haberlerinin yoğunlaşması üze-rine Türk-İş yetkilileri DISK'i hedef alan açıklamaları birbiri ardından. sı-ralamaya başlamışlardır. Öte yandan "gizli eller'in metal sanayiinde bir-biri ardından "sendika" hurmaya başladıkları da ortalıkta dolayan söylen-tiler arasındadır.

TOPLUMCU BELEDİYE BAŞKANLARININ İZLENİMLERİ

11 Aralık günü yerel seçimler yapılacak. Seçmenler; belediye meclislerini, belediye başkanlarını, il genel meclislerini, mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerini seçecekler. Yerel yönetimler, özellikle belediyeler, geçtiğimiz yıllarda önemli politik boyutlar kazandı. 12 Mart sonrasında kitlelerin politikleşme sürecinin hızlanması, toplumsal muhalefet için yeni araçlar arama çabaları, 1973'te yapılan seçimlere farklı bir politik önem kazandırmıştı. Yerel seçimlerin politik içeriği, aslında 1963'te ilk kez bir sosyalist partinin, Türkiye İşçi Partisinin yerel seçimlere girmeyle berraklaşmaya başlamıştı. 1963 yerel seçim kampanyası sırasında kitleler o güne kadar duyduklarından farklı bir çağrıyla dinliyorlardı.

1973 yerel seçimlerinde CHP, işçi sınıfı partisinin temsil edilemediği bir ortamda önemli seçim başarıları kazandı. Büyük kentlerin tamamında ve diğer kentlerin önemli bir bölümünde belediyeler CHP'nin yönetimine geçmişti. Türkiye'deki sınıfsal gelişmeler ve 12 Mart sonrası siyasal platformu böyle bir sonuca getirmişti.

KISA SÖREDE İLAN EDİLEN ÇARESİZLİK

1973'te işbaşına gelen CHP'li belediye başkanları, parti genel başkanlarının izlediği 'umut' politikası doğrultusunda, 'köykent', 'halk sektörü' benzeri ataklara başladılar. Bu dönem belediye başkanlarının "akkondu", "her kapıya her sabah bir şşe süt", "kent enstitüleri" vb. projeleri hatırlatırdı. Belediye başkanları, parti genel başkanlarının 'umut' politikasını izliyorlardı ama, yerel yönetimlerin başarısızlığı, ana muhalefet partisinin başarısızlığından çok daha çabuk açığa çıkıyordu. Merkezi yönetime göre daha somut sorunlar çözmek ve bütün bu işleri kent halkının sürekli izleyen, eleştiren bakışları altında yapmak gerekiyordu belediyelerde. Belediyelerde peynir gemisi lafa daha güç yürütülebiliyordu. Ve dört yıllık iktidarlarının ikinci yarısında CHP'li belediye başkanları çaresizliklerini ilana başladılar. Belediye başkanlarının yakınmaları MC hükümetinin, özellikle CHP'li belediyelere gerekli mali yardımları yapmaması noktasında toplanıyordu. MC'nin Maliye Bakanlığı, muslukları CHP'li belediyelere kapatmış, MC'li belediyelere akıttıyordu. Kuşkusuz bu doğruydü. Ama, belediye başkanlarının çığ gitsübüyüyen kentsel sorunlar karşısında bu denli aciz kalmalarının tek nedeni bu değildi.

Geçtiğimiz dönem işbaşında olan bazı CHP'li belediye başkanları önemli işler başarmışlardı. Bazı belediyelerde, sorunların çözümü yolunda sistemli bir araştırma, planlama, projelendirme düzeni kurulabilmiş, uzmanlar kentsel sorunların çözüm süreçlerini belirlemişlerdi. Bazı belediyelerde sorunların çözümü yolunda önemli başarılar yapılabilmişti. Örneğin İzmit'te, konut üretimine girilen belediye, kısa sürede bu işi bütünlüyle başaramamış, ama kentin üçte birine yakın bir bölümünü bu amaçla kamulaştırabilmişti. Bazı belediyelerde de, yerel ve küçük ölçekli beşarlar, bu girişimlerin yaygınlaşabilmesi ve büyük ölçeklerde yapılabilmesi imkanının birer şartı olmuştu.

BELEDİYELER GERÇEKTEN ÇARESİZ Mİ?

Belediye başkanları vadettikleri işleri gerçekleştiremiyor muydu? MC iktidarının bütün engellemelerine rağmen, örneğin Ankara'da bir süt üretim merkezi kuramaz mıydı? Kısa süreli meslek eğitimi verecek birer düzenli kurs niteliğindeki "kent enstitüleri" kurulamaz mıydı? Kent topraklarının spekülasyonlar elinde yazmasını sınırlandıracak, konut girişimlerini organi-

ze edecek projeler gerçekleştirilemez miydi? Belediyeler kent halkının sağlık sorunlarına etkin bir biçimde ilgilenemez miydi? Soruları sınırsız çoğaltmak mümkün. Peki CHP'li belediye başkanları, daha doğrusu belediyeler bunları niye gerçekleştiremediler ve önümüzdeki yıllarda da niye gerçekleştiremeyecekler?

6 Kasım günü yapılan öneçimler CHP'nin gerçek yüzünü ve bu arada CHP'nin yerel örgütlerinin gerçek yapısını şimdi çok daha açık bir biçimde ortaya koydu. 'Umut' politikası ardından sürüklenen kitlelere, CHP'deki ön seçim sonuçları çok şeyler anlatmış olmalı. CHP'den birşeyler umanlarla birlikte, geçen dönem bazı CHP'li belediyelerin niçin gerçekleştirebilecek işleri gerçekleştiremedikleri araştırılarak, öneçimleri kazanan CHP'li belediye başkan adaylarının, CHP'li belediye meclis üyelerinin sınıfsal yapılarını, bugüne kadar sürdürdükleri yerel çalışmalarında hangi sınıfların çıkarlarına hizmet ettiklerini bir kez daha dikkatle gözden geçirelimizdir.

BİR BAŞKANLA İŞ BİTMİYOR

Bugüne kadar yerel yönetimler sözkonusu olduğunda, bütün tartışmalar belediye başkanlarının üzerinde yoğunlaşmakta, belediye başkanlarının yaptığı her işin karar organı olan belediye meclisleri gözden irak tutulmaktadır. Tek başına her işi kotaran belediye başkanı imajı yaygın bir yanıdır. Belediye başkanları, kentin "anası", "babası" olma konusunda yarışmaktadırlar. Ama öte yandan, her türlü örgütsüzlük görüntüsü altında çıkarılmı çok iyi örgütlemesini becerebilenler, belediyelerde 'tarihsel' görevlerine devam etmektedirler. Belediye başkanlarının kamuya yönelik açıklamaları, girişimleri ne kadar ilerici nitelikler taşırsa taşırsın, yapacakları işler kesinlikle belediye meclislerinin yapısına uygun olmak zorundadır. Geçtiğimiz dört yılın gazete sayfalarına yansımış, yansımamış pek çok olayı bunun canlı örnekleridir.

Belediyelerde, kentte yaşayan her sınıf ve tabakanın somut ve gündelik çok belirgin çıkarlarını ilgilendiren kararlar alınmaktadır. Örneğin, kentin imar planında, belediye meclis kararı ile yapılacak bir değişiklik, hangi toprak sahiplerine ne kadar çıkar sağlayacağı çok bellirdir. Ekmek fiyatlarına getirilecek bir zammın fırın sahiplerine ne kadar kâr getireceği buna karşılık kent halkının cebinden neler götüreceği açıktır. Diyelim, kent belediyesi havagazına zam yapacaktır; bu, tüp gaz satışı yapan esnafın çıkarına uygundur, ama tüp gaz kullanan halkın çıkarına değildir. Belediyelerin çalışmalarını biraz yakından izleyenler bu ve buna benzer pek çok konuda belediye meclislerinin nasıl hareketlendiğini, halkın değil de kendiler çıkarları söz konusu olunca, CHP'lisinin, MC'lisinin nasıl birleşerek direndiğini görmüşlerdir.

İzmit'tin CHP'li Belediye Başkanı Erol Köse, belediyenin konut üretimi projesini gerçekleştirmek için bazı kamulaştırma girişimlerinde bulunduğzu zaman, belediye meclisinin CHP'li üyeleri 'üyelerle anlaşarak Köse'yi başkanlıkta'dışırmeğe çalışmışlardır. Belediye mallarını CHP'lilere peşkes çekmeyen, onlara belediyeden 'avanta' vermeyen Adana Belediye Başkanı Ege Bagatur'u kent parölleri kurmuşlamsı, halkın önünde yuhalatırmıştır. Namuslu bir belediyeçilliği örneği vermek isteyen Mersin Belediye Başkanı Kaya Mutlu'yu CHP listesinden belediye başkanı seçilmiş olmasına rağmen, Mersin CHP örgütü uzun süre üyeliğe kabul etmemiştir. Son öneçimlerde Vedat Dalokay, Ahmet İvan ve CHP bünyesindeki bezirganlara istedikleri ölçüde tavizler

vermeyen diğer belediye başkanlarının başına gelenleri hatırlatmaya gerek yok.

BELEDİYE MECLİSLERİNDE KİMLER VAR?

Geçtiğimiz dönem bazı kentlerin belediye meclislerinde yer alan üyelerin meslekleri ve dolayısıyla sınıfsal konumları itibarıyla dağılımlarına bir göz atalım. Ankara Belediyesi uzmanlarının hazırladığı bir çalışmada bu konuda rakamlar verilmekte ve şöyle denilmektedir:

"Her kentte esnaf ve küçük sanatkarlar belediye meclislerinde çok yüksek oranlarda temsil edilmektedir. Bu temsil yüzdesi CHP içinde görece olarak daha az olmakla birlikte yine de önemini korumaktadır. Antalya gibi kentlerde esnaf ve tüccar yüzdesin-

DİNÇER DOĞU
İstanbul Belediye Başkan Adayı

Dinçer Doğu, 1939 yılında Samsun'da doğdu. Küçük yaşlarda annesini ve babasını kaybeden Doğu, liseden ayrıldıktan sonra çalışmaya başladı. Çalıştığı işyerinde sendikacı çalışmaya başlayan Doğu 1970 yılında DISK'e bağlı Kimya-İş Sendikası Genel Başkanı oldu. Daha sonra DISK yürütme kurulu üyeliği de yapan Doğu, bugün Hoescht İlaç fabrikasında çalışmaktadır. Aynı zamanda Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu üyesidir.

BELEDİYE MECLİSİ ÜYELERİNİN PARTİYE YAKINLIĞI

MESLEKLER	ANKARA		İZMİT	
	CHP Üyeleri	CHP Dışı Partiler	CHP Üyeleri	CHP Dışı Partiler
Ev Kadını	14		9	7
Emekli Memur	10			
İşçi, Sendikacı	15	9	29	7
Şehirlinin gündelik tüketiminde etkili konular da üretici esnaf, tüccar	36	50	33	40
Emlak sahibi, müteahhit vb. Profesyoneller	10	18	10	13
serbest meslek	5	5	9	13
Diğer	10	18	10	20
TOPLAM	100	100	100	100

LEDİYE, İŞÇİ VE İ OLACAKTIR

de bir düşme görülmüşse de, bu düşme mimar ve mühendis gibi profesyoneller dolayısıyladır. Ama bu noktada yanlış değerlendirmeye yapmamak gerekir. Çünkü bu profesyoneller yap-satçılık yapan küçük girişimcilerdir.

"Belediyelerin kararlarından doğrudan doğruya etkilenen diğer grup, emlak sahibi, müteahhit ve benzerleridir. Bunlar da mecliste yüzde 10 oranında temsil edilmek olanağı bulmaktadır. Belediye meclisleri içinde esnaf, tüccar, müteahhit ve serbest meslek sahipleri kolayca koalisyon gidebilmektedirler. Bu üç tür küçük girişimcinin toplamı yüzde 70 düzeyine ulaşmaktadır.

"Bunun dışında kalan yüzde 30'un evkadını, emekli memur ve işçilerin kentteki tüketimi temsil ettiği söylenebilir. Ama bu konuda da çok dikkatli

olmak gerekir. Çünkü evkadınları, yerel parti organları kanalıyla belediye meclislerine seçilmektedir. Dolayısıyla yerel parti örgütlerinde etkili olan küçük girişimciler bunların kararlarını da kolayca etkileyebilmektedir. Bu gruplar arasında bağımsız olarak davranabilecekler işçi ve sendikacılarıdır. Bunlar ise çok az sayıda temsil edilmektedirler."

İŞÇİ SINIFININ OLMADIĞI MECLİSTEN NE BEKLENİR?

İşte sorun bu noktada düğümlenmektedir. İşçi ve emekçiler, siyasi anlamda değil, şeklen bile çok az bir oranda yer almaktadır belediye meclislerinde. Belediyelerin çalışmalarını kentlerdeki nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan işçi ve emekçilerin sözcüleri değil, burjuvazinin çıkarlarını koruyan, bezirgan takımı yönlendirmektedir. Büyük sanayiciler, büyük ticaret erbabı, yerel meclislerde temsil edilmiyor gibi görünmektedir. Gerçekten onların belediye meclislerinde kaybedecek vakitleri yoktur, onlar daha büyük meclislerde işlerini tezgahlamaktadır ve gerektiği vakit kendilerine bağımlı olan bezirgan takımını kullanabilmektedirler belediyelerde. Ankara belediyesi uzmanlarının 'kibarca' söyledikleri, bu gerçeği ortaya koymaktadır.

İŞÇİ SINIFININ YER ALMADIĞI BELEDİYELERDEN NE BEKLENİR?

Böyle yapısı olan belediyelerden ne beklenir? 11 Aralık'ta yapılacak yerel seçimlerde yeniden iktidarı olmayan burjuva partilerinin adaylarının bileşimi eskisinden farklı mıdır? Kesinlikle hayır. Diğerlerini bir kenara bırakıyoruz, CHP bu konuda da eskisinden daha geriye gitmiştir. "Hakça bir düzen" ve demokrasi mücadelesi verdiğini sanan CHP Ankara Belediye Başkan adayı olarak, fırsat bulduğu her yerde sosyalistlere ve sosyalizme küfreden becerikli mühendis Ali Dinçer'i seçmiştir. CHP'nin İstanbul Belediye Başkan adayı, parabolünün desteklediği, imar yolsuzlukları yapan inşaatçıların yakın dostu, müteahhibi ruhu Aytekin Kotil'dir. CHP İzmir'te, Ticaret ve Sanayi Odalarının desteklediği Cemil Karakadırlı belediye başkan adayı yapmıştır. Adana'dan CHP'nin Belediye Başkan adayı, 12 Mart'ın balyozcu Başbakanı Nihat Erim'in koruma polisi, bar, pavyon sahiplerinin dostu Selahattin Çolak'tır. Kuşkusuz, böyle şahıslara uygun düşecek belediye meclis üyelerini seçmesini de bilmiştir CHP örgütü.

CHP'nin yerel örgütleri böyle davranırken CHP merkezinin tavri ne olmuştur? 1973 seçimlerinde, bazı kent belediye başkanlıkları için kişisel ağırlığı koymayı başarabilen Ecevit'in, bu kez İzmir'te Erol Köse'yi seçtiğime için girişilen türlü önseçim düzenbazlıklarını önlemeye bile gücü yetmemiştir. CHP genel merkezinin yerel yönetimlere karşı kayıtsızlığı sadece son önseçimlere ilişkin bir durum da değildir. Geçtiğimiz 4 yıl boyunca, CHP'li belediye başkanları genel merkez inlgisizliğinden yakınıp durmuşlardır. CHP genel merkezinin belediyelerle olan ilişkisi, genel merkezdeki bir odanın kapısına "belediyeler bürosu" diye tabela asmanın pek ötesine gitmemiştir. Kendi olanakları içinde birşeyler yapma çabaları, biraraya gelerek kentlerindeki sorunları nasıl çözebileceklerini tartışmak, öğrenmek isteyen ve bu konuda CHP'nin dışında örgütlenme olanakları bile arayan belediye başkanlarının hesabını da yerel CHP örgütleri görmüşlerdir. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in, yerel yönetimler sorunlarına ilişkin görüşleri, CHP'nin iktidarı olmasın notwithstanding düğümlenip

kalmaktadır. Belediyeleri, toplumsal muhalefetin önemli bir aracı, kitlelerin demokratikleşme mücadelesinin bir parçası durumuna getirmeye CHP örgütünün olanak vermediğini görmüş olacak ki, Ecevit "hale biz bir iktidar olalım, belediyelerin sorunlarını çözebiliriz" demektedir. Örgütülü halkın gücüne inanmayanlar, ancak kendileri suyun başına geldikleri vakit tepeden inme yöntemlerle sorunları çözebileceklerini sanmaktadır. CHP iktidarının yerel sorunları nasıl çözebilecekleri sorusuna Ecevit, gene "köykent" ve "halk sektörü" gibi ütopyalara sarılarak karşılıklar aramaktadır.

ŞİMDİ SÖZ SOSYALİSTLERİN

Yerel yönetimlerin önemli sosyalistler, geçmiş yıllara göre daha derinden kavramışlardır. Belediyelerde, ancak sosyalistlerin sesini duyulmasıyla bezirgan saltanatı çözümlenebilir. Ancak, işçi ve emekçilerin gerçek temsilcileri, örgütülü halkın temsilcileri yerel yönetimlerde etkinliklerini artırdıkları ölçüde belediyeler gerçek işçilerine kavuşabilir. Belediye, işçi sınıfımız ve emekçi halkımızın gerçekten yönetimi katılmasının ilk basamağı durumuna getirilebilir ve onların öncüsü, sözcüsü sosyalist partiler düzeni işçi ve emekçileri çıkarlarına nasıl değiştirebileceklerinin belediyelerde örneklere verebilirler. Pekçok ülkenin yakın siyasal tarihi bunun canlı örnekleriyle doludur.

Şimdi, 11 Aralık yerel seçimlerine doğru sosyalistlerin sesi yükseliyor. Türkiye İşçi Partisinin İstanbul Belediye Başkan adayı Dinçer Doğu; "İstanbul'un sorunlarını ancak sosyalistler çözer" diyor. Belediyelerin işçi ve emekçiler yarınaya yapabileceği sayısız somut işlerden örnekler veren Doğu, bunların birer boş hayal olmadığını anlatıyor ve şöyle diyor:

Bugün dünyanın gelişmiş birçok ülkesinde sosyalistler, işçi ve emekçi sınıfların gerçek temsilcileri, belediye yönetimlerini ellerinde bulundurmaktadır. Ve halk, bunlardan o kadar memnundur ki, bu ülkelerde işçi sınıfı partilerinin seçimlerde de durmadan oylarını arttırmakta, iktidara yaklaşmaktadır. İstanbul'lu işçiler, emekçiler, İstanbul'un çalışan halkı kendi kaderimizi kendi elimize alalım!"

Belediye başkanlığı açısından AP ilçe CHP'sinde bir fark bulduların anlatan TIP İzmir Belediye Başkan adayı Gündüz Mutluay, emekçi halkın sorunlarını; sırtlarını çıkar çevrelerine, iş adamlarına dayayanların, sözde halktan yana görülenin değil, sosyalistlerin çözebileceğini belirtiyor ve şöyle diyor:

"Biz sosyalistler, Türkiye İşçi Partileri, yerel yönetimlerde dönen dolapları emekçi halkımıza anlatmak, parabolalarının, vurguncuların oyunlarını boşa çıkartmak için yerel yönetimlerde söz sahibi olabilmeliyiz. Amacımız yerel yönetimlerin gerçekten demokratikleştirilmesidir."

Türkiye İşçi Partisinin Ankara Belediye Başkan adayı Özcan Kesgeç, yerel seçimlerin demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olduğunu vurguluyor ve şöyle sesleniyor:

Partimiz, Türkiye İşçi Partisi, dünyadaki tüm işçi sınıfı partileri gibi, hem yönetime gelli mücadelesinde, yani seçimleri yürütüş yöntem ve propagandasında; hem de, yönetime girdikten sonraki tüm çaba ve mücadelesinde sosyalistçe tüm mücadele araçlarını kullanacaktır. Seçimlerin kendi başına amaç olamayacağı gerçeğini belirleyen de zaten budur."

Türkiye İşçi Partisinin 11 Aralık seçimleri için belirlediği aday listelerinde belediye başkanlıkları, belediye meclisleri, ve il genel meclisleri için yüzlerce işçi ve emekçi yer alıyor. Bu adayların sınıfsal yapıları ve diğer burjuva partilerinin adaylarının sınıfsal yapıları arasında yapılacak oransal bir karşılaştırma, sosyalistlerin yerel yönetimleri nasıl gördüklerini, yerel yönetimlerdeki sorunları nasıl çözeceklerini göstermeye yeterli olacaktır.

ÖZCAN KESGEÇ
Ankara Belediye Başkan Adayı

Özcan Kesgeç 1945 yılında Dinar'da doğdu. Kuleli Askeri Lisesi'ni bitirdikten sonra Kara Harp Okulu'na girdi. 21 Mayıs olayları sonucunda Harp Okulu'ndan çıkarılan Kesgeç daha sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirdi. Kesgeç 1972 yılında Sosyal-İş sendikası genel başkanlığına getirildi. Kesgeç 1975 yılındaki DİSK V. Genel Kurulu'na kadar DİSK Genel Başkanvekilliği yaptı. Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşunda bulunan Kesgeç, halen TIP Merkez Yönetim Kurulu üyesidir.

E MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI

ANTALYA		ZONGULDAK		İZMİR (Gültepe)	
CHP	CHP Dışı	CHP	CHP Dışı	CHP	CHP Dışı
Partiler	Oyeleri	Partiler	Oyeleri	Partiler	Oyeleri
5					
11	6	5	13		
28		33	20	61	40
22	41	17	33	39	60
5	12	5	6		
22	41	28	27		
5		11			
100	100	100	100	100	100

Floş kaçakçılığı olayı

GEÇTİĞİMİZ AY BURSA'DA ORTAYA ÇIKAN KAÇAKÇILIK OLAYI ÜZERİNDE MAHALLİ BASIN HARIÇ PEK DURULMADI. OYSA OLAY, TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN NİTELİKLERİNDEN BİR BÖLÜMÜ İÇİN PEK GEÇERLİ BİR ÖRNEK OLUŞTURUYOR: VURGUNCULUK, KARABORSACILIK VE KAÇAKÇILIK. BURSA'DA ORTAYA ÇIKARILAN FLOŞ KAÇAKÇILIĞI OLAYINA BURSA'NIN TANINMIŞ İŞADAMLARININ İSİMLERİ KARIŞTI. BURSA'NIN TAŞRA BURJUVAZİSİ NİTELİKLERİNDEN BİR BÖLÜMÜNÜ BİR KEZ DAHA SERGİLEDİ.

Geçtiğimiz ay içerisinde Bursa'da ortaya çıkarılan bir kaçakçılık olayı, "çarpık" Türkiye kapitalizminin bazı niteliklerini sergilediği gibi, taşra burjuvazisinin çeşitli işler becermekte ne kadar marifetli olduğunu kanıtlamaktadır.

Olay, Türkiye'de dokümacılığın hayli geliştiği illerden olan Bursa'da geçiyor. Bursa'da onbinlerce işçinin çalıştığı çok sayıda küçük doküma tezgahının temel hammaddeyi, floş. Buna, sentetik ipek ipliği demek de mümkün. Özellikle Bursa'nın ipekli dokümacıları, üretimlerini sürdürülebilmek için bu hammaddeye muhtaç durumdadılar.

Ancak, Türkiye'de floş imal eden fabrika bulunmamaktadır. Mevcut yasalara göre floş ithal hakkı yalnızca Sümerbank'a ait iken, bunun iç talebi karşılayamaması üzerine, 1975 yılı sonlarına doğru çıkarılan bir kararname ile bazı özel firmalara floş ithal izni veriliyor. Ama bu izin, üretici firmalara, üreticileri malın ihracı kaydıyla verilebilmektedir. Bütün bu sözde "siki" kayıtlara rağmen, ithal edilen floş, çeşitli yöntemlerle ihrac edilmeyip, ülke içinde satılmaktadır.

KAPKAÇCI KARLARI

Bursa'da ipekli dokümacılığın öteden beri büyük önem taşıdığı bilinmektedir. İpek üretiminin giderek azalması sonucunda, doküma tezgahları, üretimde suni ipek ipliği yani floş kullanılmaktadır. Burada akla, bugüne kadar niçin sentetik ipek ipliği üreten bir fabrikanın kurulmadığı sorusu gelebilir. Gerçekten de floş imal eden bir fabrikanın kurulması, çeşitli çıkar çevreleri tarafından bugüne kadar engellenmiştir. Sonuç da açıktır: Öteden beri, Türkiye'ye kaçak floş sokulmaktadır. Kaçak olarak yurda sokulan bu mallar, bazı çevrelere karaborsadan büyük kapkaççı kârları sağlanmaktadır. Bu kârlar sonucunda Bursa'da özel olarak palazlanan kesimler vardır. Bu kaçakçılık ve karaborsa sonucunda, kârlarına kâr kattıkları ileri sürülenlerin arasında Bursa Ticaret Odasının ileri gelen isimleri de vardır.

Bugüne kadar, kaçakçılığın yapıldığı bilinmekle ve sezilmekle birlikte elde somut deliller bulunmamaktaydı. Ancak, geçtiğimiz ay ortaya çıkarılan kaçakçılık olayı, floş vurğununun boyutlarını ve bu işlerden kimlerin milyonlar sağladığını açıkça ortaya koymuştur.

BÜYÜK İŞADAMLARI SAHNEDE

Trieste limanından floş yüklü olarak yola çıkan Yunan bandıralı "Pelka" gemisi Ekim ayının sonlarında Gemlik limanına yüklerini boşaltırken, dönen dolaşmaları bir bölümü ortaya çıkmıştır.

Gemlik limanına bir ihbar üzerine yapılan baskın sonucunda, Bursa'nın tarımın işadamlarından Halil Solaklar adına yüklenen floşların kaçak olarak yurda sokulduğu tespit edildi. Kaçak olarak Türkiye'ye sokulan floşların miktarı 300 tonu aşmaktadır. Ve bu miktarın Türkiye'deki karaborsa değeri 80 milyon TL civarındadır.

Gemlik limanına demirleyen gemideki ithal malı floş için, Merkez Bankası'nın ithal müsadese bulunmamaktadır. Yapılan araştırma sonucunda Merkez Bankası'nın müsadese belgesindeki imzaların da sahte olduğu tespit edilmiştir. Bunun üzerine araştırmalar geniş tutulmuş, Bursa'da çeşitli dokümacıların imalat hanelerine yapılan baskınlarda tonlarca kaçak floş rastlanmıştır.

Floş kaçakçılığı ile ilgili olanlar, yalnızca Halil Solaklar'dan da ibaret değildir. Yapılan araştırmada yine Bursa'lı tanınmış işadamlarından Mehmet Arda'nın kaçakçılıkla ilgili olduğu, bazı imalatçılardan, kaçırılacak floş karşılığı kapara aldığı tespit edilmiştir. Solaklar ve Arda'nın dışında Bursa'nın anlı şanlı bir çok işadamlarının isimleri de ortada olmaktadır. Bugüne dek, kaçakçılık olayı ile ilgili olarak 4 kişi gözaltına alınmış, İstanbul'u bir günür komisyoncusunun da olayla ilgili görülerek aranmasına başlanmıştır.

Floş kaçakçılığı olayı sanıkları toplu halde

OKKANIN ALTINDA KİMLER VAR?

80 Milyonluk floş kaçakçılığı olayının seyri, kısaca böyledir. Bunun yanısıra, olayın bir de perde arkası bulunmaktadır.

Örneğin kaçakçılık olayına adı karışanların büyük bir çoğunluğu, bölgede AP'nin ileri gelenleri arasında bulunmaktadır. Bunun yanısıra, olay AP-MSP arasında bir sürtüşme konusu da olmaktadır. Çünkü MSP Karacabey yakınlarında bir floş fabrikası kurnak isterken, AP buna karşı çıkmaktadır ve floş ithalatçılarının (ya da kaçakçıların) çoğunun AP ile ilgili bulunmaktadır. MSP bu olayı kullanma eğiliminde görünmektedir. Kaçakçılık olayının ortaya çıkarılması, Bursa'nın ileri gelen işadamları arasında panik yarattığı gibi, çoğunluğu AP'li olan Ticaret Odasının acele toplanarak "kaçakçılık olayını kinayan" bir bildiriyi yayımlanlarına yol açmıştır.

İlk tepkilerin ardından olayın bir dış perdesinin ardına çekilmeye çalışılması da ilginçtir. Polis ve savcılık bu konuda bir açıklama yapmazken, Mudanya'da ortaya çıkarılan benzer bir durum, özellikle gizli tutulmaya çalışılmaktadır.

GERİCİLER VE İLERİCİLER

Olayın diğer bir ilginç yanı da sözde "fabrika kurarak dışa bağımlılığı azaltma" iddiasındaki MSP'nin durumdur. Kaçakçılık olayında bir numaralı rolü oynamayan tanınmış işadamı Mehmet Arda'nın MSP ile arasından su sızmamaktadır. Ayı Arda, MSP'nin elindeki Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın teşvik tedbirlerinden Bursa'da en çok yararlanan işadamlarının başında gelmektedir.

Son olarak, kaçakçılık olayının bir başka ilginç yanı daha vardır: 9 Aralık'ta mahkeme önüne çıkacak olan kaçakçılık sanıklarından Mehmet Arda'nın avukatı, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Faruk Eremlidir...

Yılmaz Onay'ın mektubu :

YÜRÜYÜŞ'ÜN NOTU

YÜRÜYÜŞ'ün 131. sayısında "Bu Karikatürleri Beğenenler, Şimdi Dinleyin" başlıklı bir yazı yer aldı. Yazı, Yılmaz Onay tarafından hazırlanarak Özgür İnsan Dergisine gönderilen bir eleştiriden kaynaklanıyor. Özgür İnsan, bu eleştiriyi basmadığı gibi Kasım ayı sayısında "Yürüyüş, Halkın Sesi ve Yılmaz Onay'a" başlıklı bir yazı ile tek yanlı saldırılarını sürdürmeyi yeğledi. Yılmaz Onay, bu saldırılara verdiği cevabın bir nüshasını, bizi de ilgilendirdiği için, YÜRÜYÜŞ'e göndermiş bulunuyor. Onay'ın cevabını, okurlarımıza aynen sunuyoruz.

Sayın
Özgür İnsan Dergisi
Yazı İşleri Müdürlüğüne.

Kasım sayınızda Yürüyüş ve Halkın Sesi dergileri'ne yazdığınız cevap yazısını okudum ve bu arada yazının başında cevabı bana da yönelttiğinizi gördüm. Oysa daha önce ne derginizde, ne de Yürüyüş'ün yazısında benim isimim geçmemekteydi. Buna rağmen cevabınıza beni de dahil etmekte gösterdiğiniz ilgi için teşekkür ederek, ekteki açıklama yazımı bu kez yayınlamanız umudu ile gönderiyorum.

Ancak Derginizde isimim geçmesi, Yürüyüş'ün yazısı üzerine olduğu ve bir anlamda o yazı nedeniyle bana da cevap yönelttiğiniz için, bu açıklama yazımın bir nüshasını Yürüyüş'e göndermem gerektiğini siz de takdir edersiniz.

Faizime karşı mücadelede Derginizin eylemine katkıda bulunmuş olma inanç ve dileği ile

SOL'A KAPANIP SAĞ'A AÇILINCA

"Özgür İnsan" dergisi, Kasım sayısında "Yürüyüş, Halkın Sesi ve Yılmaz Onay'a" başlıklı bir cevap yazısı yayınladı. Ben, "Halkın Sesi" ile böylece biçimsel bir yanyana getirilme "tirik"ünü Özgür İnsan dergisine yakıştıramadığım için, gene en iyi niyetle bunu hiç yapılmaması saymayı tercih ediyorum ve cevap konusunun 11 Ekim tarihli Yürüyüş'te yayımlanan "Bu karikatürleri beğenenler, şimdi dinleyin" başlıklı yazı olduğunu kabul ederek meseleleri ciddi yanını ele almaya çalışacağım.

Özgür İnsan'ın, Eylül sayısında Frankfurter Allgemeine Zeitung'dan alarak yayınladığı antikomünist karikatürler üzerine, aynı gazetede Harald Vocke imzası ile Türkiye hakkında yayımlanmış açık MHP yanlısı faşizan bir yazıyı çevirip, Özgür İnsan okuyucusunun karşılaştırmasına olanak sağlamak bakımından yayınlaması dilediği ile dergi yönetimine göndermişim. Ama "demokratik sol yönde bir tartışma forumu oluşturmayı benimsediği"ni, cevap yazısında da tekrarlayan Özgür İnsan, antikomünist karikatürlerini yayınladı.

Kapitalist düzenin olağan 'sanık'larından

BÜYÜK SERMAYE MC'Yİ NEDEN İSTEMİYOR

Son zamanlarda sık sık söylenir oldu. "Büyük sermaye, MC'yi istemiyor". Gerçekten, öyle. İstanbul Sanayi Odası, "Bu hükümetin önemli sorunları çözmesine..." inanmıyor. Türkiye sermayesinin en yetkili ağzlarından bir, Koç Holding A.Ş. Başkan Yardımcısı Gündüz Pamuk açıklıyor: "Türkiye'nin bu çıkmazdan nasıl kurtulacağı henüz belli değil."

Türkiye'nin, sözünü ettikleri çıkmazdan nasıl kurtulacağı kendilerince gerekten belli olmadığından değil. Bazıları daha açık söylüyor: AP - CHP koalisyonu. Böyle bir koalisyon neyi, nasıl kurtarır; bilinmiyor. Daha doğrusu, bu koalisyonu düşleyenler, ne umdukları bilinmiyor. Türkiye'nin sorunlarını çözümünün sermaye partileri arasında nöbet ya da bileşim değiştirmekte yatmadığı da biliniyor.

MC'YE "KARŞI" OLMANIN ANLAMLI

İki konuyu birbirinden ayırmakta yarar var: Türkiye'nin sorunları ve sermayenin sorunları. Bunlar birbirinden farklı. Her ikisinin de sorunları var. Birincisinin başlıca sorunu, ikincisi. Sermayenin başlıca sorunu ise toplumun demokratikleşmesi. Yanlış anlaşılmalık; sermaye, MC'ye toplumun demokratikleşmesine müsamaha ettiği için karşı değil. Sermaye MC'ye, istediği önlemleri alamamakta yeterince güçlü olmadığı için karşı.

Bu bakımdan, MC'ye karşı olmak, bunun karşısında ne önerildiği bakımdan anlamlı oluyor. Sermayenin önerisi, AP-CHP koalisyonu. AP-CHP koalisyo-

nu, sermayenin isteklerini gerçekleştirme açısından daha güçlü bir koalisyon.

Sermayenin sorunları, köklü önlemlerin alınmasını gerektirecek boyutta. IMF'in istekleri, bütün bu önlemler dizisi içinde önemsiz kalıyor. Onları MC de karşılayabilir. Gerçi, IMF'in istekleri de öyle sıradan istekler değil. Devalüasyon, hem de % 30 - 40 boyutlarında. 1978 bütçesininin 250 milyar lirada bağlanması. Ücretlerin, maaşların dondurulması. Buna karşın, devalüasyonun doğuracağı, ama "ekonominin istikrarı için zorunlu" olan "mutedil" fiyat artışları.

Bunların bazıları MC gerçekleştirilebilir. Kısmen gerçekleştirdi de. Ancak, devalüasyonu her seferinde % 10 ile sınırlı tutmaya yetkin. "Mutedil" fiyat artışlarını yılda % 40 sınırlamaya yetkin. 1977 bütçe harcamaları, daha bugünden, 240 milyar olarak belirlişken, bir de fiyat artışlarına karşın gelecek yılın bütçesinin 250 milyarda tutmanın yollarını arıyor ama, pek becereceği benzemek. Ücretlerin, maaşların dondurulmasında ise oldukça beceriksiz. Yaka-kak yardım diye, 750-1000 lira olsun bir zam yapmak zorunluluğunu duydu. Oy aldığı tabii tedirgin etmekten korkuyor. Gene de, MC kendi çapında bir şeyler yapabiliyor sermaye için.

YETERSİZLİĞİN NEDENİ

MC'nin sermayenin gönlünde yatan, en gerid hükümet formülü olduğu açıkken, AP-CHP'yi tezgahlamakta oluşunun nedeni, işte MC'nin bu sınırlı gücü. MC partileri, birarada tophu topu 230 kişi. Belirli, yasa değişiklikleri için bile yeterli olmayan böyle bir çoğunluk,

gündemdeki anayasa değişiklikleri önerileri için tümden yetersiz.

Halbuki, AP ve CHP birlikte 400'ün üstünde sandalyeyi denetliyorlar. Bundan bazı firelerin verilebileceği düşünülmemeli. Sermaye partileri, gruplarını sermayenin hizmetinde bütünleştirmek pek zorluk çekmezler. 211 CHP milletvekili 16 MHP'li ile "anti-komünist" bir meclis başkanına oy vermekte başarılı. Meclis başkanının altı aydır "seçilememiş" olmasının altında yatan nedenlerden biri de böylece ortaya çıktı. CHP'nin anti-komünizminin belgelenmesi gerekiyordu. CHP'nin başka bir şey olmadığı zaten biliniyordu ama, bu yolda bir de burununu sürülmesi, bundan sonra kendisinin beklenenleri yerine getirmekte daha esnek olmasını sağlıyacak.

AP-CHP koalisyonunu, 2. MC kuruluşu çalışmaları sırasında CHP kendisi önermişti. CHP-MHP'nin de düşünülecek bir anlaşma olmadığı belirtilmişlerdi. İlk somut işbirliğini de gerçekleştirdiler. Giderek, MSP'yi dışarda bırakan bir milli koalisyon gündeme geliyor. AP-CHP-MHP koalisyonu. Böylece fasizmin tirmanışı durdurulacak!...

Sermaye, MC'yi istemiyor. Doğal olarak istemez. Ortada böyle bir anlaşma varken. Milli koalisyonun gündeminde büyük devalüasyon, ücret ve maaşların dondurulması, yeni zamlar, istikrar bütçesi, kısaca kemerleri sıkma politikası var. CHP'nin bunu "ciddiyet" politikası olarak adlandırdığı bilinmiyor. Bütün bunlara yatkin.

Bunlardan fazlasına da. Anti-demokratik yasaların hazırlanması ve Anayasa-

nın geriye doğru değiştirilmesi, bu fazlalıklar arasında. Bütün bunlar, sermayenin sorunlarını çözmekte gerekli önlemler. Sermayenin sorunları var. Kapitalizmin sorunlarından kaynaklanıyor. Böyle sorunlara ise, çözüm yok. Sermaye ve partileri, olduğuna sanabilirler. Geçici olarak böyle olduğunu görünümünü de sağlayabilirler.

CHP'nin bu çerçevede içindeki rolü, artık yanlıgırları yer bırakmayacak kadar açığı çıkarıyor. Açıklık, birlikte başka açıklıkları da getiriyor. Sermaye ve partilerinin kendi hesapları peşinde daha nerelere kadar gidecekleri önemli değil. Önemli olan işçi sınıfı ve müteffeklerin bir sorunları bir hesaplar hakkında neler düşündükleri.

Yazın başına öncecek olursak, Türkiye'nin ve sermayenin sorunları arasındaki fark belirginleştiği, sorunlara getirilen çözümler ortaya çıkıncaya, işçi sınıfı ve müteffeklerin üzerinde düşen görevler de belirginleşiyor. Görevin sorumluluğuna vardıkça, olanaklar da çoğalıyor. Olanakların kullanılmasını geciktirilemez bir konum kazanıyor.

Sermaye MC'yi istemiyor. MC'yi istememesi kendi içinde pek önemli değil. Nedenleri önemli. Sermaye MC'yi AP-CHP, olanı milli koalisyon istemiyor. Ne MC'nin de de milli koalisyonun sermayenin istekleri için yeterince güçlü olmadığına göstermek işi ve emekçiler düşen ivedi bir görev.

Görevin ivediliği bir başka nedene de dayanıyor. Ota ki, CHP üstünde bulunduğu, hızla sağa kaymakta olduğu satıba durdurulabilir; sola çekilebilir. Demokratik bir görev olarak unutulmamalı.

Sol'a kapanıp Sağ'a açılınca

Şi o gazetenin, bu fasizyan yazısını yayınlamadı. Şimdi Avurpa Komünizmi ile ilgili o karikatürlerin ikincisi Türkiye'imize ilgili bu "MHP" ye övgü yazısı ile çıkıyca yanına koyarak kişili "arasında kesin bir ilişki var." uyarısını bu kez Yürüyüş dergisi getirdi, amacının "Emperyalizme karşı, fasizme karşı savaşmak, direnmek" olduğunu belirten "Özgür İnsan" in, bana ve Yürüyüş'e uzun uzun cevaplar yazmaya çalışmamı değil, bu iyi niyetli yarıda bütünleşmesini beklerdim. Diyelim bu biraz ileri bir beklenti, o zaman cevap verirken, sözünü ettiğim mektubumu ve özellikle yazıya neden yayınlamakta kaçınılmaz olduğunu açıklamaya ve hiç değilse cevap verdiği yazıyı yayınlamaya gerekmez miydi? Hayır, Özgür İnsan, kendi okuyucusunu da şaşkıncak biçimde bu kademaları bile yapmama kalımları, bir de üstelik Frankfurter Allgemeine Zeitung'u ve yazarı Haral Voelke'yi çok iyi bildiğini açıklamaya uzun uzun yer ayırıyor. Hatta o karikatürlerin sahibinin, gazetesinin dört karikatüristi içinde bir de "kuşkusuz en ilerici olanı" olduğunu, bir savunma gibi kaydediyor. Aynı gazetesinin fasizyan adına bizzat CHP'ye de düşman yazısı hakkında ise, sadece: "Yazarını "MHP"yi savunana görüşe getiren nedenler üzerinde biz de durduk" diyerek geçiştiriyor. Demek ki olay, bir dikkatsizlik eseri değil, tam tersine, sosyalizme bütün gücüyle set çekme çabası içinde sağa açılan kapıları gözden kaçıran pratiğinin tipik bir örneği durumundadır.

O zaman bu konu üzerinde bir kez daha durmak gereği doğuyor: Özgür İnsan, cevabında "FAZ... sağ basınının ağababası değildir. FAZ, liberal yapılı bir gazetedir" diyor. FAZ, (Frankfurter Allgemeine Zeitung) için, sağ basınının ağababasıdır (ağababası değil, yani tek gazete değil, Özgür İnsan bu noktayı neden değiştirmiş anlamadım) derken, "burjuva basınının ileri gelen organlarından biri" demek istediği açıklıyor. Yani her meselede olduğu gibi bu meselede de belirlenmiş olan sınıflar muhtevardır. Burjuva sınıfı ise, kendi tekelci hakimiyetini ayakta tutabilmesi için, değişik kesimlere değişik biçimlerde yaklaşmanın tecrübelerini; (hele Almanya'da bizden de fazla) edinmiş durumdadır. Bu nedenle, Özgür İnsan, can alıcı hususlarda Almanya'da şimdi iktidarda olan sosyal demokrasiye bile değil, onun muhalifleri olan birlik partilerinin (CDU-CSU) politikalarını ve dünyada sosyalist ülkelerde karşı ABD başkanı Carter'ın sahte insan hakları takipçiliği politikasını, ülkemiz için ise, surf sosyalizme düşman olduğu için AP-MHP'yi tuttuğu halde, bir sosyal demokrat organizması "sağ" değil "liberal" diye nitelenerek hogörüyle karşılanabiliyor. Böylece bu organizma sosyalizme kapadığı kapıları, sağa, yani burjuva sınıfı ideolojisine iletirmez açmıyor. Hem de ardına kadar. Neden? Çünkü burjuvazi sonuca etkin olmayacağına hesapladığı noktalarda, yani salt biçimde, sol devinimleri ve görüntüleri bile ustalıkla serpiştirmekte; sosyal demokrasi ise yargıların ve tutumunun, meselelerin sınıflı özünü göre değil, biçimsel görüntüsüne göre saptamakta ısrar ettiğinden buna aldanabilmektedir. Esasen sosyalizm ile sosyal demokrasinin arasındaki temel fark da burada yatıyor mu bir bakıma? Özgür İnsan bunu şöyle karşılamakta "Bizim kendileri gibi düşünmediğimiz yönlük eleştirilerden çok bunları demokratik sol çizgimize uygun olup olmadığını yargılamasından yararlanmaktadır (Özgür İnsan söz konusu cevap yazısında). Yani işçi sınıfı ideolojisi ve onun eleştiri-

lerine eğilmekten çok, demokratik sol çizgiden sapma var mı, yok mu buna bakmayı yararlı görmekte. Oysa böylece demokratik sol çizginin hangi sınıf ideolojisi olduğunu -kendi saptamaya yaklaşmadığı gibi- saptamaya yönelik eleştirilere de kapıyı kapamaktadır. Güzel. Diyelim ki burjuvazi, tekelci iktidarı henüz -gene kendi koyduğu ve kendi kontrolünde tuttuğu- "liberal" görüntü biçimleriyle de koruyabildiği sürece, aslında işçi sınıfı ideolojisine yani esas, sınıf düşmanına kapıyı kapayan bu tür sınıflardışı "demokratiklik" çizgilerine tahammül edebilir. Ama bu demokratik sol'u da aldatmamalı. Çünkü sosyal demokrasi istese de istemese de işçi sınıfının mücadelesine yükselmekte, yükselmek zorunda ve yükselmek olduğunu göre, esas bu nedenle o şirin "liberal" gösterişini koruyamamakta olan burjuvazi, özgürlük'ün ve demokrasi'nin kurum ve işleyişlerinden kendi sınıf muhtevasında ve kontrolünde olanlarını birbir kaldıracaktır. Bunu hızla yapmaktadır da. Verilerine ise tarih-siz çaresi olan baskı, zulüm ve terör uygulamalarını koymaktadır. (paralell olarak da emperyalist kapitalizmle bağlanmış en gizli biçimlerde daha da pekiştirmektedir.) İşte, gökten inme birkaç psikopat meselesi olmayıp, burjuva sınıfının son çare olarak başvurduğu bu hakimiyet biçimi olan "Fasizm", esas düşmanı elbette gene işçi sınıfı olmakla birlikte, artık o kendini sınıflar dışı gibi koymaya çalışan "özgürlük", "demokratiklik" görüntülerinde yertanyamaz. Çünkü fasizm, hangi sınıfın rejimi olduğunu sosyal demokrasiye sormadan bilir. Hiç de sosyalist olmayan birçok iyi niyetli demokratın kaplarına ve arabalarına bombalar daha şimdiden pervasızca yerleştiriyor. Ama Özgür İnsan, bugün "emperyalizme karşı, fasizme karşı savaşmak, direnmek bizim amacımız" derken dahi, kullandığı kavramların bu tarihsel ve sınıflar gerçek muhtevasını kabul etmeden, demokratik sol çizgi derken onun sınıf yapısının tahliilini yanaşmadan; "biz, kendi çizgimizden sapmaları belirleyecek eleştirilen dikkate almak zorundayız" diyor. Böyle bir tutum, burjuvazinin "liberal görünme" ihtiyacını bir süre daha karşılamaktan başka, hiçbir şey gerçekten mücadele edemeyeceği gibi, o liberal sözleri edebileceğinin de gitliçte kısıadığını dahi görüyor.

Örneğin bizde de, bazan CHP den yana gibi görünerek, en can alıcı noktada "Rakamlarla Büyük Türkiye"yi ispatlama görevini yükleniveren, ya da surf CHP-AP koalisyonu önermek için daha da ileri CHP savunucusu rolüne girerken, haberlerinde ve genel tutumunda işçi sınıfı ve sosyalizm düşmanı deydahlara özel itina gösteren büyük ve renkli "ağababa" yayın organlarını, Özgür İnsan "sağ" değil "liberal" diye yaklaşmakla, daha büyük hatalara düşmez mi?

İşte kanımca eleştiriler bu iyi niyet ve sorumlulukla getiriliyor. Yoksa şu veya bu yabanc gazetesini iyi bilmeye veya bilmemek polemik adına değil. Eğer bu vesileyle tartışma bu esas plana oturtulabilir o zaman gerçekten yarar sağlayacaktır sanıyorum. Bu tür sağlıkl ve saygılı tartışmalara ise, solun bölünmesi gibi değil, tam tersine fasizme karşı solun birleşme gelişiminin doğru ve zorunlu basamakları olarak bakıyorum.

Saygılarımla
Yılmaz Onay

yeni bir depresyonun belirtileri

Kapitalist ülkelerin üstesinden gelemedikleri bunalm, hitleleri ayağa kaldırıyor

Kapitalist dünya ekonomisinin yeni bir depresyona doğru ilerlediği görüşü giderek yaygınlaşmaktadır. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu'nun her yıl hazırladığı "Avrupa Ekonomisinin Durumu" raporu geçtiğimiz hafta yayınlandı. Raporda Avrupa ekonomisi hakkında verilen bilgiler, 1974-75 yıllarında yaşanan depresyonda çıkılması umutlarının yeniden zayıfladığını, hatta yeni bir depresyonun ufukta gözüktüğünü doğrulamaktadır. BM Avrupa Ekonomik Komisyonu'nun Raporunda 1977 başlarında görülen canlanma belirtilerinin kısa ömürlü olduğu belirtiliyor. Rapora göre 1976'nın son üç ayında ve 1977'nin ilk üç ayında büyük artış gösteren sanayi üretimi, 1977'nin ikinci üç ayından itibaren düşmeye başlamıştır. 1977 yaz aylarında

talep ve üretimin zayıflamasına ilişkin belirtiler çoğalmış ve sonbaharın ilk haftalarında, yıl başında yapılan kalkınma hızı tahminlerinin birçok ülkede gerçekleşmeyeceği anlaşılmıştır.

Avrupa'nın belli başlı gelişmiş kapitalist ülkeleri için şu bilgiler veriliyor: Federal Almanya'da 1977'nin ikinci üç aylık döneminde ortaya çıkan belirgin yavaşlama eğiliminin yönü değişmemiştir. Federal Alman hükümetinin Mayıs ayındaki hesaplarına göre yüzde 5 olarak beklenen büyüme oranı, bu yıl sonunda ancak yüzde 3-3,5 arasında gerçekleşebilecektir. Fransa'da gayrisafi yurtiçi hasıla artışı hesapları, önceleri yüzde 4,8 olarak yapılırken, sırasıyla yüzde 3,5'e, ve yüzde 3'e indirilmiştir. 1977 yılı, İngiltere için ardarda üçüncü negatif kalkınma hızı yılı olacaktır. İtalya'da 1976'da görülen büyüme oranı 1977'de yarı

yarıya azalmıştır. Bu oran Norveç'te yüzde 4,5, Avusturya'da yüzde 4, Belçika'da yüzde 3 olarak tahmin edilmektedir.

Diğer yandan Japonya ve ABD'nin de gelişme hızlarının 1977 yılında yavaşladığı bildiriliyor. BM'nin söz konusu raporunda, Japon ekonomisinin, yılın ilk yarısında ihracatın genişlemesi nedeniyle canlandığı, buna karşılık iç talebin zayıf kaldığı açıklanıyor. Rapora göre, ticaret fazlalığının aşırı boyutlara ulaşması nedeniyle artan baskılar karşısında Japonya, ithalatı hızla artırma önlemlerinin yanısıra, parasının önemli ölçüde değer kazanmasını kabullenmek zorunda kalmıştır.

ABD'de ise 1974-75 yıllarındaki durgunluğun giderilmesi belirtileri sirmekle birlikte, 1977 başlarındaki hızlı büyüme oranları yavaşlamıştır ve bu yavaşlamanın 1978'te de süreceği tahmin edilmektedir.

BM kuruluşu tarafından hazırlanan "Avrupa Ekonomisinin Durumu" raporunda 1978 yılı için de şöyle öngörüler yürütülüyor: Fransa yüzde 4; Belçika, Finlandiya, İtalya, Hollanda, İsviçre ve İngiltere yüzde 2,5 ile 3 arası; Avusturya Danimarka ve İsveç yüzde 1 ile 1,5 arasında kalkınma hızları göstereceklerdir. Federal Almanya için yüzde 3 ile 4,5 arası gelişme hızı tahmin edilmektedir.

Raporda, kapitalist dünya ekonomisinin canlanması için umut bağlanan "lokomotif teoris"nin de başarısızlığa uğ-

radığı teslim ediliyor. 1977 yılında en çok üzerinde konuşulan konulardan biri, tüm kapitalist dünyayı kapsayacak bir ekonomik genişleme için, Amerika, Federal Almanya ve Japonya'nın enflasyonist bir politika izleyerek diğer ülkelerin ekonomilerini harekete geçirmesinin gerekli olduğu idi. Bu görüşü tanımlamak için "lokomotif teoris" dendiği kullanılıyordu.

BM kuruluşu tarafından hazırlanan raporda, Japonya ve Federal Almanya'da talep artış hızının diğer ülkelerin beklentilerinden çok geri kaldığı belirtilmektedir. "Lokomotif ülkelerin" iç taleplerindeki bir artışın etkilerinin daha çok iç piyasaya sınırlı kalacağı görüşü ileri sürülmektedir. Bu nedenle Batı Avrupa'da ve tüm kapitalist dünyada üretimi genişletilemek ve bazı ülkelere işsizliği hiç olmazsa azaltılabilmek için, söz konusu bütün ülkelerin katılacağı bir genişleme politikasının zorunlu olduğu savunulmaktadır. Raporda, Avrupa ülkelerinin çoğunda bugünkü "yarı-durgunluk" olarak nitelenen durumun sirmesi halinde, bu ekonomileri çok daha büyük risklerin bekleyeceği hatırlatılıyor.

Kapitalist dünyada yeni bir depresyon ortaya çıkmaya şartı çıkarmaya başlamıştır. Tekellerin ve onların güdümündeki hükümetlerin, işçi sınıfının ve emekçi halkın yaşam düzeylerini düşürmeyi ve düşürmeye hedef alan politikaları, durgunluk koşullarından çıkılamamasının başlıca nedenidir.

Çeşitli ülkelerde

ALMANYA'DA NEO-NAZI PARTİNİN PROGRAMINDA AVUSTURYA'NIN İLHAKI İSTENİYOR

Almanya'da faaliyetlerini yoğunlaştıran neo-nazi Nasyonal Deokrat Partisi'nin programında Avusturya'nın Alman topraklarına katılması öngörülmektedir. Program'da Avusturya'nın ayrı bir ulus oluşturmadığı, bu nedenle Almanya'ya katılması gerektiği öne sürülmektedir. Hitler kalıntısı aşırı gerici güçlerin bu savışı çizgileri, son aylarda düzenlenen milliyetçi gövde gösterileriyle daha da güçlenmiş. Neo-Nazi partisinin destekleyen gerici militarist çevreler, Federal Almanya'daki tekeli devlet kapitalizmi sisteminin en saldırgan güçlerinden cesaret almaktadırlar.

Sovyetler Birliği'nde yayınlanan Yeni Zamanlar (Novoye Vremya) dergisinin son sayısında yayınlanan bir yorumda Federal Almanya'da canlanmaya başlayan ilhakçı eğilimlere dikkat çekiliyor. Yeni Zamanlar, uluslararası durumu bir devlet anlaşmasıyla ve sürekli tarafsızlığa ilişkin bir yasayla belirlenmiş olan Avusturya'nın, Avrupa'daki bugünkü durumun önemli bir unsuru olduğunu belirtiyor: "Bu durumun değiştirilmesine yönelik emeller gelecek yoksun, zararlı ve karşısında direnilmesi gereken emellerdir."

Federal Almanya'da yayımlı ve ilhakçı eğilimlerin geliştirilmesinde neo-nazi partinin yalnız olmadığı görülüyor,

Genç yaşta beyinler yitiliyor

Ülkedeki en geniş muhalefet kanadını oluşturan CDU-CSU koalisyonunda en gerici kesimin lideri F. Josef Strauss'un adına kurulan "Strauss'un Dostları Derneği"nin programında da ilhak istemleri yer alıyor. Programda, Polonya, Çekoslovakya ve Sovyetler Birliği'nden toprak taleplerinde bulunuluyor. Bu taleplerin yanısıra "Strauss'un dostları" da Avusturya'nın Alman topraklarına katılmasını istiyor.

Federal Almanya'daki ve Avusturya'daki ilhakçı ve pan-germanist çevrelerin

Hitler de birahanelerde başlamıştır

kışkırtmalarına devam edeceği anlaşılıyor. Her iki ülkedeki gericilerde, "Südet Yardımlaşma Kongresi"ni Viyana'da yapma hazırlıklarını sürdürüyorlar. Bu gerçekleştirilemediği takdirde Avusturya toprakları içinde bir yere eski SS'lerin onuruna bir plaket yerleştirilmesi planlanıyor.

Federal Almanya'da ırkçı, faşist unsurların faaliyeti nin yoğunlaşması, İtalya'da tutuklu bulunan Kappler'in kaçırılmasından sonra dikkat çekici boyutlara ulaşmıştır. Gerçekte bütün bu geliş-

melerin, uluslararası gerginliği yeniden canlandırmak ve demokratik özgürlükleri ortadan kaldırmak isteyen saldırgan emperyalist mihraklar tarafından planlandığına kuşku yoktur. Yeni bir "moda" gibi sunulmaya çalışılan "Hitlerlik dalgası"nın uluslararası barışçı ve demokratik hakları kundaklamak isteyenlerin çabalarının ününü olduğu kavranmalıdır. Tehlikenin boyutları ciddidir, ona karşı mücadele de ciddi olmak zorundadır.

Sedat'ın tek başına uzlaşma taktiği boşa çıkacaktır

Begin, Sedat'ın yolunu bekliyor; Hedef: Emperyalizmin çıkarında birleşmek.

Geçtiğimiz hafta Ortadoğu'da yeni gelişmeler oldu. İsrail başbakanı Begin Mısır Devlet Başkanı Sedat'ı resmi olarak Kudüs'e çağırdı ve Begin'in bu daveti Sedat tarafından kabul edildi. Sedat'ın Kudüs'e gitme kararı ilericî dünya ve Arap kamuoyunda geniş tepkilere yol açarken, Mısır Devlet Başkanı Şam'a hareket ederek Suriye İlderi Esat'la görüşmelere başladı. Sedat'ın Esat'la görüşmesinin, Kudüs'e gitme kararının tepkilerini yumuşatmaya yönelik olduğu ileri sürülmüştü. Bu görüşmelerin anlaşmazlıkla sonuçlandığı ortaya çıktığı sıralarda İsrail'den yapılan bir açıklamayla Sedat'ın 19 Kasım'da ziyareti gerçekleştireceği duyuruldu.

İsrail'in uluslararası sözleşmeleri çiğneyerek topraklarına kattığı Kudüs'te İsrail ve Mısır yöneticilerinin buluşturulması, sadece Begin ve Sedat'ın inisiyatifleriyle açıklanamaz. Bu buluşma ortamının Amerikan Dışişlerinin yoğun çabalarıyla yaratıldığına kuşku yoktur. Mısır yönetiminin Ortadoğu sorununu İsrail'e yapacak ayrı görüşmelerle ele alma ve çözüme götürme politikası, son yıllarda Amerikan emperyalizmiyle kurduğu sıkı ilişkilere bağlı olarak ortaya çıkmıştı. ABD'nin bundan önceki dışişleri bakanı Kissinger'in birbiri arkasına Ortadoğu ülkelerine yaptığı geziler ve ünlü "meklik diplomasisi", bu gelişmeyi yaratmaya yönelikti. Şimdi Amerikan emperyalizminin aynı doğrultudaki yeni bir manevrasına karşı karşıya bulunulmaktadır.

Son aylarda Ortadoğu sorununun kendi doğal ve zorunlu platformunda ele alınması yönünde önemli gelişmeler oldu. İsrail'in gerici yönetimi bile Ortadoğu sorununun çözümlenebilmesi için Cenevre Konferansı'nın çalışmalarına

başlamasının zorunlu olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. ABD'deki Carter yönetimi, Cenevre Konferansı'nın toplanabilmesi için gerekli girişimlerde bulunacağına ilişkin çeşitli açıklamalarda bulundu. Son olarak Sovyetler Birliği ile ABD ortak bir açıklama yaparak, Ortadoğu sorununun çözümü için tek geçerli yolun Cenevre Konferansı'nın toplanması olduğunu ve Ortadoğu'daki her türlü çözümün Filistin halkının yasal haklarını korumak zorunda olduğunu bildirdiler. Bütün bu gelişmeler, Ortadoğu sorunu Ortadoğu'da yaşayan halkların ve bu arada Filistin halkının çıkarlarına aykırı yönde olduğu bittiye getirme girişimlerinin başarısızlığını işaretliyordu.

Ne var ki ABD yöneticileri ve İsrail'deki gerici sionist çevreler, böylece sağlanan amaçlarından ve Ortadoğu'da beğenmeye kurma emellerinden vazgeçmiş oluyordular. Sovyetler Birliği'nin ve başta FKÖ olmak üzere ilericî Arap güçlerinin kararlı politikası karşısında, uzlaşmaz tutumlarını bir ölçüde yumuşatmak zorunda kalan ABD ve İsrail yöneticileri, Cenevre Konferansı'nın toplanmasını ve toplandığı takdirde çalışmalarını zorlaştırmak için bir dizgi-

rişimde bulundular. Bu girişimlerin merkezinde Filistin halkının Cenevre Konferansı'nda temsil edilmesini önleme amacı yatıyordu. Emperyalist ve sionist güçler, Filistin halkını Cenevre'de sadece göstermelik biçimde temsil edilmesini sağlamaya çalışıyorlar; bu amaçla FKÖ'

nün Cenevre'de konferans masasının dışında tutulmasına için çabagösteriyorlardı.

Filistin halkının Cenevre Konferansı'nda temsil edilme biçimiyle ilgili gelişmeler son haftalarda yoğunlaştı. ABD, Filistin halkını Cenevre'de Amerika'lı bir Filistinli profesör tarafından temsil edilmesini önerisini, pratik geçersizliğini bildiği halde ortaya attı. Enver Sedat bu öneriyi ilk sıralardan birisi oldu. Amerikan önerisi, çok doğal olarak, başta yine FKÖ olmak üzere bütün diğer Arap güçleri tarafından sert bir biçimde reddedildi. Amerikan emperyalizminin böyle bir öneriyi atması da, gerçekte, sadece Cenevre Konferansı'nın toplanmasını geciktirmek ve bu arada Arap güçlerini mümkün olduğunca bölmek amacıyla yöneliktir.

Sedat'la İsrail yöneticilerinin Kudüs'te buluşturulmasına ilişkin son girişimlerde de aynı açıdan görmek gerekir. Kudüs'te yapılması beklenen görüşmelerin Ortadoğu sorununda hiçbir gerçek ilerlemeye yol açmayacağı bilinmektedir. Amaç, Cenevre Konferansı'nın gündemini karıştırmak ve Arap güçleri arasındaki çekişmeleri derinleştirmektir. Çabalar, FKÖ'nü Cenevre Konferansı'nın çalışmalarından uzakta tutmaya yönelmiştir. İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Meir Viner'in, Sedat'ın Kudüs'e gitme girişimi hakkında Fransız Humanite gazetesine açıkladığı görüşler, Ortadoğu'daki son gelişmelerin özünü ortaya koymaktadır. Viner'in sözleri şöyledir:

"Asıl şaşırtıcı olan, Enver Sedat'ın Kudüs'e gitmesiyle ilgili açıklamayı yapmaktan, Begin'in Hava, Deniz ve Kara ordusunun yardımıyla barsıver halkı katlederek Lübnan köylerine ve Filistin göçmen kamplarına saldırıya hazırladığı bir zamanı seçmesidir.

"Bugünkü koşullarda Sedat ve Begin neyi görüşebilirler? Belki de Amerikan emperyalizmine en iyi nasıl hizmet edebileceklerini görürsür. Begin'in barışın sağlanmasıyla ilgili herhangi bir sorunu görüşmeye hazırlanmadığı yeterince anlaşmıştır. Begin, Mısır'la barışmaya hazırlanıyor görünümünü vererek dünya kamuoyunu yanıltmaya çalışmaktadır. Asıl amacı barış sağlamak değil, Arap dünyasında daha büyük ayrışmalar yaratmak, Mısır'ı diğer Arap devletlerinden tecrit etmek ve böylece Arap topraklarının işgalini sürdürebilmek, ayrıca Filistin halkını haklarından yoksun bırakmaya çalışmaktır."

FAO GENEL BAŞKANI: "EN TEMEL İNSAN HAKKI AÇLIKTAN KURTULMAKTIR"

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Genel Başkanı Edouard Souma, Örgüt'ün 12 Kasım'da başlayan yeni konferans dönemi için hazırladığı demeçte insan hakları konusundaki tartışmalara değinerek şöyle dedi: "Bugün herkes insan hakları sorununu tartışıyor ama, genellikle soruna siyasal açıdan yaklaşıyor. Aslında ekonomide ve toplumsal nitelikteki başka temel insan hakları da vardır. Açlıktan kurtulma hakkı, herhalde temel insan haklarının başında gelir. Oysa dünyamızın pekçok yerinde aç veya yetersiz beslenen kadın, erkek ve çocukların sayısı milyonlarca vurmaktadır. Milyonlarca insan, yiyecekten başka, yeterli barmak ve giyecek ve temiz içme suyu gibi temel ihtiyaçlardan yoksundur."

FAO Genel Başkanı'nın bu sözleri, emperyalist devletler yöneticilerinin insan hakları konusunda başlattıkları demagogik kampanyayı bir bakıma noktalamış sayılabilir. Saouma'nın dikkatleri çektiği, en temel beslenme, giyinme, barınma olaklarından yoksun milyonlarca insan bugün emperyalist sömürünün boyunduruğu altında yaşayan ülkelerde bulunmaktadır. Sömürge ve yarı sömürge boyunduruğunun kalmaları, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da toplumsal geriliği sürdürmektedir, bu kitaların insanlarını en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamaz durumda tutmaktadır.

Kapitalist ülkelerin emekçi halkının yaşam düzeyinde de sürekli bir tehdit altındadır. İşsizlik bu ülkelerde hergün yeni yeni yüzbinlerce karşına dikilmektedir. Bu ülkelerde de en temel insan haklarının gerçekleştirilmesinden söz etmek mümkün değildir.

Sosyalist ülkelerde ise işsizlik ve enflasyon gibi, tüm kapitalist dünyayı kemiren hastalıklardan hiçbirine rastlanmadığı bilinmektedir. Tam tersine sosyalist

ülkelerde emekçi halkın yaşam düzeyi sürekli olarak ve sistemli bir biçimde yükselmektedir. Örneğin Sovyetler Birliği'nde 1970'de 122.0 ruble olan ortalama aylık ücret, 1976'de 151.3 rubleye yükselmiştir. Bu yılın ilk dokuz ayında da ortalama ücretin 156 ruble düzeyine yükseldiği bildirilmektedir. Ücretler dışındaki toplumsal tüketim fonları ise daha çarpıcı bir hızla yükselmektedir. SSCB'de 1970'de 64 milyar ruble olan bu fonlar, 1976'da yüzde 40'a yakın bir artış göstererek 94.5 milyar rubleye yükselmiştir. Bu örnekleri bütün sosyalist

ülkeler için çoğaltmak mümkündür.

Sosyalist ülkelerde en temel insan haklarının yıkılmaz garantisini, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti ve iktidarın işçilerin, köylülerin ve emekçi aydınların elinde olmasıdır. İnsanın insan tarafından sömürülmesine dayanan kapitalist dünyada ve emperyalist sömürü boyunduruğundan sıyrılmayan tüm ülkelerde "insan hakları"nın hayata geçirilmesi olanaksızdır. Toplumsal gelişmenin bütün engellerden kurtulabilmesi için bütün toplumların sosyalizme yönelmesi kaçınılmazdır.

SOVYET EKONOMİSİNİN 1977'DEKİ GELİŞME HIZLARI AÇIKLANDI

Sovyet ekonomisinin 1977 yılındaki gelişmesiyle ilgili rakamlar ülke basınında açıklandı. Sovyetler Birliği Merkezi İstatistik Kurulu'nun "Devlet Planının SSCB Sanayi ve Uygulanmasının Sonuçları Üzerine-1977'nin Dokuz Ayı" başlıklı Raporu'nu yayımladığı bildirildi.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümünde tüm ülke emekçilerinin gösterdiği olağanüstü çabalar sonucunda birçok plan hedefinin aşılması bildiriliyor. Merkezi İstatistik Kurulu'nun açıklamasına göre 1977 yılının ilk dokuz ayı içinde sanayi üretimi, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5.8 oranında yükseldi. Yıl başında öngörülen plan hedefi ise yüzde 5.6 idi. Aynı dönemde emek üretkenliği de yüzde 4.3 oranında yükseldi. Böylece yılın ilk dokuz ayındaki sanayi üretiminin dörtte üçünün emek üretkenliğindeki artışa sağlandığı ortaya çıkıyor.

Merkezi İstatistik Kurulu'nun açıklamasından sonra toplanan SSCB Bakanlar Kurulu'nda da, toplam sanayi üretimi ve ülke ekonomisinin pekçok ilirinin arızında plan hedeflerinin ötesine geçildiği bildirildi.

Verilen bilgilere göre sanayi ve bürö işçilerinin ortalama ücretleri yüzde 2.6 oranında yükselmiş bulunuyor. Kolektif çiftçilerin gelirlerinde ise yüzde 4.3'lük bir artış kaydedildi. Ülkede parakende ticaret hacminin yüzde 4.5 oranında yükseldiği de açıklanan veriler arasında.

1977 yılının ilk dokuz ayında devletin 42 milyon metrekarelik konut, toplam 12,600 yataklık hastane, 938,000 çocuk için okul, 157,000 çocuk için kreş ve çocuk bahçesi, bir vardiya da 34,000 hastayı muayene edebilecek poliklinik üretiminde bulunduğu bildiriliyor.

Sovyetler Birliği'nin 1977 yılının ilk dokuz ayındaki gelişme hızları, kapitalist dünya ekonomisindeki bunalmış sürekli düşüş karşısında anlamlı kazanmaktadır. Kapitalist Avrupa ekonomilerinin yüzde 3'lük bir gelişme hızına "yerleştiği"nin resmi olarak açıklandığı ve 1977 yılının başlarındaki canlanma belirtilerinin gerçekleşmediğini kabul edildiği bir ortamda sosyalist ekonomilerinin kararlı gelişmelerini sürdürdükleri görülmektedir. Bu durum, iki sistem arasındaki yarışmanın sosyalizm lehine sürekli olarak geliştiğini somut olarak kanıtlamaktadır.

ÇAĞIMIZIN DEĞİL, CHP'NİN TRAJİĞİ

Demirtaş Ceyhun'un son kitabı, "Bir Yeni Dev" ve "Çağımızın Trajiji" başlıklarını taşıyor. (*) Ceyhun, uzun yıllar kentleşme sorunları ile uğraşmış bir mimar-yazar ve gazeteci olmanın kazandırdığı zengin deneyimlerle, son yıllarda ilkimizde güncellik kazanan yerel yönetimler konusunda üzerinde duruyor.

"Bir Yeni Dev'in önemli bir bölümünü 1973 yerel seçimlerinde görev başına gelen CHP'li belediye başkanları ile yapılan konuşmalar oluşturuyor. Demirtaş Ceyhun, belediye başkanlarıyla yaptığı konuşmalardan sonra, aynı konularda bir de CHP Genel Başkanı Ecevit'e konuşmuş. Daha önce bir günlük gazetede yayınlanmış olan bu konuşmalar, önümüzdeki günlerde yapılacak yerel seçimlere giderken CHP'de görülen gelişmeleri daha iyi kavrayabilmek için çok yararlı bir belge niteliğinde. Çoğu son ömşecimleri kazanmadığı için 1977 yerel seçimlerinde aktif belediye başkanlıklarına adaylığını koymayacak olan bu CHP'lilerin ve dolayısıyla CHP'nin güncel öykülerini taşıyor Demirtaş Ceyhun'un kitabında yer alan konuşmalar.

"CHP'NİN TRAJİĞİ"

Ceyhun kitabına bir ikinci ad olarak "Çağımızın Trajiji" başlığını koymuş. Yerel yönetimler ve kentleşme konusu, bu düzeyde bir abartmayı haklı çıkaracak boyutlarda mıdır, bu ayrıca tartışılması gereken bir konu. Ama, bizce kitabın başlığı çağımızın değil "CHP'nin trajiji" olmalıydı. Neler yok ki Demirtaş Ceyhun'un belediye başkanlarıyla yaptığı konuşmalarda: Belediyeden haraç alamadığı için başkanı ve bir meclis üyesini belediyeye kursunlayan CHP'li delegeler, ihaleleri kendisine venedi diye CHP'li belediye başkanı cephe alan CHP'li meclis üyeleri, CHP'lilerin bir stadıyumu delusu kalabalığı yuhallattığı CHP'li belediye başkanları, CHP listesinden seçilen ama bir türlü yerel örgütün partiyeye kaydı yapmadığı belediye başkanları, çıkarları zedelenince belediye başkanını düşürmek için AP'li üyelerle işbirliği yapan CHP'li belediye meclis üyeleri... Zaman zaman gazete sütunlarına geçen veya kulaklara kulağın iletilen ve bir ölçüde de artık CHP'nin yapısına uygun bir biçimde "vukuati adiyeye"den sayılmaya başlanan olayları, Demirtaş Ceyhun usta anlatımlıya bir kez daha gözler önüne seriyor.

CHP'li belediye başkanları genel merkezin ilgisizliğini yakınıyorlar. Adana Belediye Başkanı Bagatur, genel merkezin kendilerine ışık tutucu, yol gösterici bir davranışını olmadıkları anlatıyor ve "hepimiz ayrı telden çalıyoruz. Bir şeyler yapmağa çalışıyoruz. Yalnızız sözün kısısı" diyor. Antalya Belediye Başkanı Selahattin Tonguç, CHP genel merkezinin belediyelerin önemini kavrayamaması olduğunu, bu konudaki rapor ve önerilerinin CHP merkezinde ciddiye alınmadığını anlatıyor. Sivas Belediye Başkanı Orhan Akenel ise şöyle diyor:

"Partimden de ayrıyetçiyim... Parti Genel Merkezimiz de belediye başkanlarımızı topladı bir kez. Derdimizi anlattık. Bize üvey evlat tutulması yapıyorsunuz, bizi kendi kafamızla başbaşa bırakıyorsunuz dedi. O gün genel merkez bir odanın kapısına Belediyedeki Bürosu diye bir tabela astılar. Ama o kadar. Biz de kendi yağımızla kavrılmaya çalışıyoruz."

BAGATUR'U KİM VURDU?

Adana Belediye Başkanı Ege Bagatur, "ben ba a, meyhanede, pavyonda flan keyf peşinde koşarken vurulmadım. Babamın tarlasını savunmak için de ölümü göze almadım. Belediye Meclisinde kentim malına sahip çıktığım için vurdular beni" diyor Demirtaş Ceyhun a. Ne garip tesadüftür ki, Ege Bagatur'u vuran Süleyman Sırrı Prodan adındaki ünlü kabadayı da CHP'liymiş, üstelik merkez ilçeye bağlı Çınarlı Mahallesi delegesiymiş. Bagatur'un başkanlık serüvenleri, kuşkusuz güneyn bu hareketli topraklarına özgü olaylar diye geçiştiremeyiz... Bagatur'un anlattıkların, CHP'nin bugün artık iyice güncüşüne çıkan örgütsel yapısını da ortaya koyuyor. Demirtaş Ceyhun'un kaleminde dinleyelim Bagatur'un dediklerini:

"Beni stadda yuhalladılar" diyor Bagatur. "Ama sonradan araştırdım. CHP'li bazı arkadaşlar organize etmişler bunu. Doğrusu ne diyeceğimi bilemiyorum. Partimin il ve ilçe örgütüyle aram iyi değil. İl başkanı olan arkadaş son seçimlerde belediye başkan adayı idi. Sanırım bu kişisel, duygusal nedenlerle aramızda gizli sirtişmeler var. Kulduğuna geliyor, bu belediye bizim belediyemiz değil diyorlar. Beni ihraç etmek isteyenler bile varmış aralarında."

Partili arkadaşlarının her istediklerini yapmadı diye kendine düşman olduklarını anlatıyor Ege Bagatur. "Benden avanta isteyenler de çıktı. Örneğin kanunusuz olarak belediyenin bazı ihalelerini vermeme istedikler. Tabii karşı çıktım" diyor Adana Belediye Başkanı. Doğrusu, CHP merkezi ve örgütü Bagatur'u kursunlayanlar, ondan avanta isteyenler, onu stadda yuhallatanlar için ne yaptı duymadık ama, son üç seçimlerde Bagatur'un başına gelenleri biliyoruz. 11 Aralık'ta yapılacak yerel seçimlerde CHP Adana için Belediye Başkanlığına aktif Ege Bagatur'u değil, eski CHP'li Nihat Erim'in 12 Mart dönemindeki kuruma polisini aday olarak gösterecek.

CHP'YE ÖYE OLAMAYAN BELEDİYE BAŞKANI

"Kolay kolay inanılmaz. Mersin'in CHP'li Belediye Başkanını, yani CHP listesinden aday gösterip, seçtiği belediye başkanını, gene aynı CHP üye olarak partiyeye almamış" diyor Demirtaş Ceyhun. İşler o kadar büyümüş ki, sonunda Genel Başkan araya girmiş, Genel Sekreter talimat verip giriş bildirimini bizzat doldurmuş ama gene Antalya Merkez İlçe Başkanı Kaya Mutlu'nu kaydı yapmaması, ilçe başkanı "Genel Başkanın kararı beni bağlamaz" diyor. Sonunda merkezden bir parti müfettişi gelmiş ve getirin kayıt defterine bakayım diyerek Kaya Mutlu'ya deftere kaydetmiş.

Kamuoyunun tuttuğu CHP'li belediye başkanlarının genellikle kentlerdeki CHP örgütüyle araları iyi değil. Son ömşeciler de bunu ortaya koyuyor. Antalya Belediye Başkanını Demirtaş Ceyhun'un anlattıkları ömşecim mekanizması nasıl işletileceğini çok güzel açıklıyor. Selahattin Tonguç şöyle diyor:

"İstersek bizi kimse koltuğumuzdan indirmez. Örneğin, diyelim bizim kentte 200 tane ömşecim delegesi vardır.

Demirtaş Ceyhun

Alırsınız bu 200 delegeli, belediye delegesi işçi yaparsınız. Her ay, ağıktan bir maaş ödersiniz. Tabii her zaman artk başkan adayı sizsiniz. Çok uygulanmış bir yoldur bu."

AP İLE İŞBİRLİĞİ YAPAN CHP'LİLER

CHP'nin yerel örgütlerinin niteliğini iyice öğrenmek isteyenler, İzmit Belediye Başkanı Erol Köse'nin başından geçenlere kulak vermeli. Son ömşecimleri, ilginç bir biçimde kaybeden Erol Köse, kent yararına giriştiği her işte, karşısında çıkarları zedelenen CHP'li üyeleri bulmuş. Hatta Köse'ye karşı, CHP'li üyeler, AP'li meclis üyeleriyle işbirliği yapmaktan bile kaçınmamışlar. Köse, belediye meclisinde bazı kanunlaştırma kararlarını alabilmek için İzmit'ten trenin geçeceği saatleri beklemiş. Mecliste bazı oylamaları ancak trenin gürültüsünden yararlanarak çabucak sonuçlandırabilmiş Erol Köse.

Belediye başkanlarının içinde halinden memnun olan bir İzmir Belediye Başkanı İhsan Ayanak var. 11 Aralık seçimlerinde CHP'nin belediye başkan adayı olarak gene İzmir halkının karşısına çıkardığı Ayanak, başkalarından farklı olarak pek çok sorunu kolayca çözebiliyor kendi kendine. Örneğin kentteki işsizlik sorunu; inşaat sektörünü teşvik ederek, işportacılık, karpıcılık, mdyacılık, çıraklık gibi iş kanlarıyla çözebiliyor Ayanak. İzmir'in bu boksör eskisi belediye başkanı her cebinde bir değişik tabanca, bir değişik cop taşıyor. Demirtaş Ceyhun: "Ayanak bileğine güveniyorum, görevi sırasında bozulduğu kişiyi gözünü bile kirpandan yapıyor yumruğu" diyor. Ayanak'ı biraz daha ayrıntılı tanımak isteyenler, Demirtaş Ceyhun'un teypten hiç bir eklemeye çıkartma yapmadan aktardığı bölümleri mutlaka okumalıdır. Özellikle son ömşecilerde Ayanak'ı desteklediklerini ilan eden ve işçi sınıfına adını konuştuklarını vehmeden bazı öreğ başları, İhsan Ayanak'ın ne derece bilimsel, ne derece tutarlı görüşlere sahip olduğunu bir kez daha öğrenmek için Demirtaş Ceyhun'a anlattıklarını bir gözden geçirelim.

ECEVİT NE DİYOR?

Demirtaş Ceyhun belediye başkanlarından sonra, bir de CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e konuşmuş. Kitabın son

bölümünde yer alan bu konuşma Ecevit'in kendine özgü üslubuyla, CHP olarak belediyelere ne ölçüde sahip çıktıklarını gösteriyor. Ecevit sorunların çözümü için gene "köykent" ve "Halk sektörü" ütopiyalarına sarılıyor ve herşey CHP'nin iktidar olmasına bağlıdır diyor. Ecevit'e göre bugün yerel yönetimlerde görülen aksaklıkların ortadan kalkabilmesi CHP'nin tek başına iktidara gelmesine bağlı.

Ecevit'in ilginç bir iddiası da yer alıyor bu konuşmalarda. Ecevit, bir süre iktidar ortağı oldukları 1974 yılında, Türkiye'de kira-konut sorununun gölmedğini ileri sürüyor. Ecevit'e göre bunun nedeni de, kırsal bölgelere ve ilkelir önem. İktidarı sırasında kırsal yörelere yönelik aldıkları bazı önlemler sonucunda, kentlerden köylere bir dönüş bile başlatıldığını anlatıyor Ecevit. Toplum bilimcilerimiz, şehirlerimizimiz, konuyla ilgili diğer uzman ve bilim adamlarının bugüne kadar farkedecekleri bu "olguya" ilişkin ilginç tartışmalar var Ecevit'e Demirtaş Ceyhun arasında. Biz de kalırsa, Demirtaş'ın Ankara'nın "temiz hava" kent'i Oran'a taşınması bu döneme rastlamaktadır. İhtimal, CHP Genel Başkanı kendi özel durumundan giderek böyle bir genellemeye varıyor.

'DEV'Lİ TANIMLAMAK ÖZERİNE

Demirtaş Ceyhun, kitabının ilk bölümünde kentleşme ve yerel yönetimler konusunda can alıcı noktaları değiniyor. Ceyhun, sorunların bilimsel bir yöntemle irdelenip ele alınmasından çok, gözlemlere dayanan bazı sorular, güncel deyimlerle "sorunsal"ar koyuyor ortaya. Demirtaş Ceyhun'un bu bölümde değindığı konuların çoğu halen dünya bilim ve düşün çevrelerinde üzerinde tartışılan, hatta tanımları yapılmaya çalışılan konular. Bu bölümde Ceyhun fazla "ilgisizlenmiş" ve canlı bir anlatımla sorunların sosyalist ve kapitalist ülkelerinde, bu arada Türkiye'de vardığı boyutları göstermeye çalışmış.

Demirtaş Ceyhun'un kitabı, biraz abartımlı adının ötesinde, günümüzün yerel yönetim ve kentleşme sorunlarına tanıklık edecek önemli bir belge niteliğini taşıyor. Günümüz kentlerinde neler olup bittiğini öğrenmek isteyenler Demirtaş Ceyhun'un bu çalışması yararlı bir kaynak olacaktır.

A.Ş.

* Demirtaş Ceyhun, "BİR YENİ DEV-ÇAĞIMIZIN TRAJİĞİ", 268 sayfa, 25 TL., Tekin Yayınevi, İstanbul, 1977.

YEREL SEÇİMLER ÖNCESİ BELEDİYE SORUNLARI TARTIŞILYOR

Bülent ERDEM

Yaklaşan Yerel Seçimler, yerel yönetimler sorunlarını, kent halkının yerel yönetimlere ilişkin demokratik taleplerini gündeme getirdi. Geçtiğimiz hafta içerisinde Mimarlar Odası olumlu ve yararlı bir girişim ile "Yerel Yönetimler ve Güç Yapısı" konulu bir seminer düzenlendi.

Mimarlar Odası'nın bu seminer ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, yapılan seminerlerde yerel yönetimlerin günümüzdeki yapısının ve işlevlerinin geleceğe yönelik bir şekilde tartışılması gerektiği vurgulanarak, kent sorunlarının geniş kitlelere iletilmesi gerektiğini değinildi.

Bu seminerin Ön Seçimler (tasfiyeler) sonrası düzenlenmesi geç kalma olarak nitelenen de, seminerin önemli ve yararlıydı.

Seminerde 1973-77 döneminde yeni bir belediyeçilik anlayışı sergileyen belediye başkanları, belediyelerin görev yapan uzman ve görevliler ile bilim adamları görüş ve deneyimleri belirttiler. Çalışmalarını Oda'nın küçük salonunda sürdüren seminerde söz alan belediye başkanlarının çoğunun önceki dönemlerde

devrimci hareket karşı cephe olmuştur."

Daha sonra Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay kürsüye geldi. Dalokay sözlerine esprilli bir şekilde "Toplantının bu salonda yapılması beni çok memnun etti, çünkü büyük salon geçen hafta hizmet döneminin mezan olmuştu" sözleri ile başladı. Dalokay daha sonra CHP'deki öncekilerle ilgili üstü örtülü bazı açıklamalar yaptı. Dalokay'ın konuşması CHP ve belediyelerde olup bitenleri ve siyasal literatüre geçen "Naylon delegesi" kavramını açıklığa kavuşturması açısından ilginçti. Dalokay, esnaf örgütlerinin CHP ve diğer partilerde nasıl etkin olduklarını, bunların belediye kararlarını nasıl ipotek altına alarak, örgütlerine hak kazancı sağladıklarından söz ederek CHP örgütü ile olan ilişkisini, bu çıkar çevreleri ile olan ilişkilerinden kaynaklandığını söyledi.

Cetirdikleri yeni belediyeçilik anlayışının esaslarını ve niteliklerini anlatan Dalokay devamla, kişilerin iyi niyetli olmalarının, belediyelerin yasama yetkilerinin olmadığı sürece emekçi halka bir

YEREL YÖNETİM SORUNLARI İLE İLGİLİ OLARAK ANKARA'DA DÜZENLENEN SEMİNER'DE KONAŞAN DALOKAY, İSVAN VE KÖSE. HALKIN YARARINA GİRİŞİMLERİN EN BAŞTA KENDİ PARTİLERİ CHP'DEN GELEN ENGELLEMLERLE KARŞILAŞTIĞINI BELİRTTİLER.

Ceyhan Mumcu, 4 yıllık dönemde örgütlü işgücünden söz ederek, Danıştay karar ile belediyelerde toplu sözleşme yetkisi alan Genel-İş Sendikası'nın meseleleri nasıl yozlaştırdığından bahsetti. DGM direnişi sırasında Genel-İş'in işçileri yalnız bıraktığını, soruna aydınları sahip çıkar 't zorunda kaldığını söyledi.

Mumcu sözlerine devamla, "Genel-İş'in 4 yıllık dönemde yaptığı, her toplu sözleşme döneminde aratan yemek zammı talebi oldu" dedi ve sözlerini şöyle bitirdi. "Sendikaların yerel yönetimlerde ağırlıklarını koymaması bir zaaf olarak gündemdedir. İşçilerin, sendikalar yerel yönetime ağırlıklarını koymadıkları sürece, her iyi niyetli girişimleri başarısızlığa uğrayacaktır."

ğit parçası oldu ve bu da birkaç gün sonra yutulup atıldı".

"EN BÜYÜK ENGEL PARTİMDEN GELDİ"

Köse daha sonra yeni belediyeçilik anlayışının ilkelerinden ve yaptıkları çalışmalarından söz etti ve girişimlerinde en büyük engel partilerden geldiğini belirtti. Köse son olarak İzmithal'e yapılan yeni hal binasından bahisle, başına gelen belaların hal komisyoncuları tarafından açıldığını ve belediyelerin bugünkü yapıları ile halkın soyulmasında; bir araç olduğunu söyleyerek sözlerini şöyle bitirdi: "... tüm deneyimlerimiz belediye başkanlığına heveslenmelerce öğrenilmesi gerek, ancak bizim yerimize tercih edilebilir hiçbirisi burada yok".

Erol Köse'den sonra kürsüye İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan geldi. İsvan sözlerine bugün meydana gelen durumun demokrasinin bir çelişkisi olduğunu, ön seçimi kaybetmelerinin demokrasinin bir hastalığı gösterdiğini söyleyerek başladı. Daha sonra başarılı belediye başkanlarının yasaları en kolay çözümleneyen kişiler olduğunu söyleyen İsvan: "... ben en az yasaları çözümleneyen belediye başkanı olduğum için başarılı olmadım, ancak onları halk adına protesto ettim" dedi.

ÇÖZÜM: EMEKÇİLERİ TEMSİL EDEN PARTİLERE OY VERELİM

İsvan, daha sonra kentleri kurtarmak için mali kaynağın ve politik desteğin zorunlu olduğunu, yaptığı çalışmaların halktan yana olduğunu bir gün anlaşılacağına inandığını söyledi.

Daha sonra sözlerine devamla yaptığı çalışmalarından ve bu arada belediye arazılarını işgal eden firma ve kişiler ile ilgili olarak yaptığı fotoğraf sergisine Cumhurbaşkanı davet ettiğini, tim bu kodmanları belediyenin arazılarını işgalinin sufsal bir temeli olduğunu söyleyince Korumak'ın sergiyi terk ettiğinden bahsetti ve sözlerini şöyle bitirdi. "Parti kademelerinden bana uysal ol, dikine dikine gitme diyenlerin terchidir bugünki durum, olayların üstüne üstüne gittiğini, doğruluğuna inandığını ve iktidarı uğruna çalıştığını için cezalandırıldı."

Seminerlerde yapılan konuşmalar sonucunda belediye meclislerinin bugünkü yapısının, Türkiye'de egemen büyük sermayenin sufsal çıkarlarından ayrı düşülebileceğini, belediyelerin meclislerinde emekçiler yararına bir etkinlikle bulunmanın bu sufsal temel ile mücadelede ağır olduğu, bu mücadelede ilk adım olarak da yerel seçimlerde sufsal olarak emekçileri temsil eden siyasal partilere oy verilmesinin gereği, ortaya çıkıyordu.

tasfiye edilmeleri, delege oyunlarından ve partilerine olan kurgunluklarından söz etmelerine neden oldu.

"HİZMET DÖNEMİNİN MEZARI"

Seminerin açış konuşmasını Mimarlar Odası Başkanı Yavuz Önen yaptı. Önen, geçtiğimiz dönemde yerel yönetimlerin politik önemini daha iyi anlattığından söz ettikten sonra bu seminerin düzenlenme nedenlerinden bahsetti ve sözlerini şöyle bitirdi. "... Bugün için bizim en önemli görevimiz maskeli

yararı olmadığını, bu nedenle belediyelerin yerel hükümet, hatta yerel devlet haline gelmeleri gerektiğine değindi.

Dalokay daha sonra planlanan girişimlerin karşılaştığı bürokratik engellerden bahisle, Akkodu projesinin ortaya atılması ile arsa spekülasyonlarının devreye girdiğini, evrakların İmar ve İskan Bakanlığında onay için 2,5 yıla yakın bekletiltiğini, ancak Anayasa Mahkemesi'nin kamulaşmalarına ilgili yasaların bazı maddelerini iptalinden sonra onaylandığını söyledi.

Ankara Belediye Başkan Yardımcısı

Mumcu'dan sonra söz alan Ankara Belediyesi Başkan Yardımcısı Fikret Toksoz, Belediyelerin kent içinde fiyat denetimi yapan kuruluşlar olduğunu, ancak kapitalist ekonomi içinde işe fiyat denetiminin olanaksız olduğunu söyleyerek, Belediye Meclislerinde esnafın çoğunlukta olduğunu değindi. Toksoz devamla, esnafın örgütlü buna karşılık halkın örgütsüz olduğunu ve bu durumun her iyi niyetli girişimi engellediğini, bu durumun ancak güçlü bir şekilde tüketici örgütlenmesine gidilerek önlenileceğini, aksi takdirde esnafın her istediklerini yaptırmaya devam edeceğini söyledi.

Seminerin ikinci gününde ilk olarak İzmithal Belediye Başkanı Erol Köse söz aldı. Erol Köse sözlerine şöyle başladı. "Büyük kentlerde iktidarda bulunan CHP'nin belediye sorunları ile ilgili olarak herhangi bir toplantı yapmadığını anımsarsak, Mimarlar Odasının düzenlediği bu toplantının önemli ortaya çıkar. Küçük Kurultay'da bile bu konuya değinilmemesi, partinin yerel yönetimlere hiçbir şeyin olmadığını gösterdi. Üyesi bulduğum siyasal örgütünü bu konuya verdiği önem, bir odanın kapısına asılan -Belediyeçiler Odası - yazılı bir ka-

YURUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi: Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALSIZ • Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAĞOĞLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTANLI • YÖNETİM: Kuru Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA, Tel: 17 45 81 • İSTANBUL BORDOSU: Piyeroti Cad. 21/1 Cemberlitas İSTANBUL Tel: 26 35 67 • ABONE KOŞULLARI: Yıllık: 200 TL., 6 Ay: 100 TL., AVRUPA 6 aylık: 250 TL., Yıllık: 500 TL., AMERİKA: 6 aylık: 325 TL., Yıllık: 650 TL., AVUSTRALYA-JAPONYA: 6 aylık: 400 TL., Yıllık: 800 TL. • Posta Çek: YURUYUŞ Örneği 100234 • İLAN KOŞULLARI: Arka Kapak (Renkli): 15 000 TL., Arka Kapak (Siyah Beyaz): 12 000 TL. • İlan sayılarına siltun santim: 40 TL., Yayın İlanları % 50 indirimlidir. • BASKI: Daily News Web-Ofset Tesisleri • Kapak düzeni: İbrahim NİYAZIOĞLU

İlhan Tekeli'nin Yürüyüş'e özel demeci :

1973-1977 Döneminde toplumcu belediyeçilik anlayışı ortaya çıkmıştır

* 1973-1977 döneminde Türkiye'deki belediyeçilik deneyimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

* Bu dönem Türkiye'de belediyeçiliğin siyasal öneminin anlaşılmasına başlandığı dönemdir. 1973 seçimlerinde büyük kent belediyelerinde, sağ iktidarı kaybetmiştir. Bu sonuç, soldaki partilerin kentleşmenin ve kent yönetimini ele geçirmenin önemini kavramasına yardımcı olmuştur. Öte yandan kent içinde iktidarı el değiştirmesine rağmen, ülke yönetiminin MC içinde kalması, belediye olgusuna ilişkin bir çekişkinin en çarpıcı yönüyle ortaya çıkmasına olanak tanımıştır. İktidardaki sağ güçler koalisyonu, merkezi yönetimi çok bağımlı halde tutulan büyük kent belediyeleri üzerinde mali ve yönetsel baskı olanaklarını kullanarak, onları başarısızlığa uğratmak istemişlerdir. Bu durum ilk kez siyasal gündemde vesa-yet sorununu bu kadar ön plana çıkarmıştır.

Oysa bu çekişki, ülke iktidarı ve kent yönetimlerinde iktidarı aynı siyasal güçte buldukları bu netlikte ortaya çıkmıyordu. Bu dönemin büyük kent belediye başkanları, başarılı uygulamaları yapmasalar bile bu çekişkiyi kamuoyuna anlatabildiler. Artık belediyelerin özerkliği sağlanmazsa, büyük kentlerde seçimi kazananın başarıları bir sol belediyeçiliğimize için yeterli olmazdı anlayışıldı.

* Bu dönemin belediyelerinin toplum yararına uygulama yapmalarını engelleyen tek neden, belediyelerin gelir kaynaklarının kısıtlılığı ve merkezi yönetimin vesayetini miydi?

* Tabii, hayır. 1973-1977 döneminde büyük kentlerin belediye başkanları yalnız MC denetimindeki merkezi yönetimle değil, büyük ölçüde kendi yerel parti örgütleri ile de çekişkiye düşmüşlerdir. Merkezi yönetime yerel yönetim çekişkinin yarattığı bunalım, bir başka çekişkiyi de keskinleştirmiştir.

Bugünkü yapıyla belediye meclislerinde çıkarılan kentlerdeki emekçiler ve tüketicilerle çelişen küçük girişimler ve esnaf hakimidir. Kentin tüketici ve emekçi kesimi meclislerde ya temsil edilmemekte ya da çok düşük oranda temsil edilmektedir. Meclis içinde tüketicilerin yararlarına ters düşecek şekilde küçük girişimlere razı oluşturma kararları kolayca alınabilmektedir.

Oysa belediye meclisleri kararları kamuoyuna yansınmakta, üyeleri tanınamaktadırlar. Başka bir deyişle, belediye meclisi üyelerinin kararlarının siyasal bedelini ödemediktedir. Oysa belediye başkanının durumu çok farklıdır. Geniş tüketici kitleleri tüm kararlarını sorumluluğu olarak belediye başkanını görmektedir. Meclis kararlarının ödenmeyen siyasal bedelini, belediye başkanları ödemektedir. Bu durum, her zaman ortaya çıkmaya hazır bir çekişki yaratmaktadır.

Eğer bir partinin il kurullarında küçük üreticiler hakimsa, belediye başkan-

larının yerel parti örgütleriyle ilişkisi daha karmaşıklaşmaktadır. Bir yandan belediye meclislerinde etkin olan küçük girişimcilerin yerel parti örgütlerinde de etkin olması, öte yandan partinin yerel örgütünün başkanının belediye olanaklarını siyasal olarak kullanmak istemesi, belediye başkanını ile parti il örgütleri arasındaki çatışmayı daha da artırmaktadır.

* Belediye başkan adaylarının saptanması için yapılan önseçimlerde ilericilerin kamuoyunun desteğini sağlamış, başarılı uygulamaları olduğu bilinen Erol Köse, Vedat Dalokay, Ahmet İvan vb. gibi belediye başkanlarının önseçimleri haybetmesini de aynı mekanizmayla mı açıklıyorsunuz?

* Evet, özellikle Erol Köse'nin durumu bu bakımdan öğretici. Geçen dönem içinde yaptığı uygulamalar olan toplu konut projeleri, halk pazarları ve ekme fabrikaları kurma girişimleri, bir yandan ona Türkiye kamuoyunda destek sağladı, öte yandan halk yararına olan bu girişimlerde kaybeden grupların işbirliği yaparak yeniden başkan seçilmesini engellemelerine neden oldu. Tüm Türkiye ilericiler kamuoyunun ve basının çok açık olan desteği onu kurtarmaya yetmedi. İzmir örneği, sanıyorum, yerel yönetimlerin güç yapısını anlatmakta sık sık kullanılacak, ders alınacak bir örnek olarak kalacak.

* İzmir örneği hangi bakımlardan öğretici?

* Birkaç yönden öğretici. Önce emekçi sınıfların ağırlığını koymadığı bir parti içinde toplumun geniş katlılarına olan uygulamaların eninde sonunda engellendiğini bir kez daha kanıtıyor. Alınacak ders yalnızca bu değil. Her türlü olanaksızlıklara rağmen, halk yararına uygulama yapmanın nasıl bir siyasal birimden sağlandığını da gösteriyor. Kanımca, yerel yönetim seçimlerinde alınacak sonuçlar da öğretici olacak. Halkın eğilimlerini hiçe sayarak parti için oyların siyasal gücünü ele geçirebileceğini sananlar da derslerini alacaklar.

* 1977 yılı yerel yönetim seçimleri kampanyasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

* Bu kampanyaya iki açıdan bakmakta yarar var. Büyük partiler bu kampanyayı, ülkede iktidarı için bir referandum haline getirerek, bu havanın yarattığı oyları il parti arasında kutuplaşması etkisinden yararlanmaya çalışacaklar. Ashında bunu herkes biliyor, ilginçliğini yitirdi. Önemli olan ikinci yön. Bu seçimde ilk defa bir sol belediye programı üzerinde tartışılacak olması. Bu seçimlere kadar genellikle belediye başkanlarının becerikliikleri kamuoyunda anlaşılmasına çalışılmıştır. Seçim propagandasında birbirinden kopuk proje vaatleri etrafında gelişmiştir. 1973-77 döneminde Türkiye'nin ilericiler belediyelerinin uygulamaları ve bu belediyelerin etrafında oluşan bir belediyeçilik hareketi or-

İZMİR ÖRNEĞİ EMEKÇİ SINIFLARIN AĞIRLIĞINI KOYMADIĞI BİR PARTİ İÇİNDE TOPLUMUN GENİŞ KATLARI YARARINA OLAN UYGULAMALARIN ENİNDE SONUNDA ENGELLENDİĞİNİ BİR KEZ DAHA KANITLIYOR. ALINACAK DERS YALNIZCA BU DEĞİL. HER TÖRLÜ OLANAKSIZLIKLARA RAĞMEN, HALK YARARINA UYGULAMA YAPMANIN NASIL BİR BİRİKİM SAĞLADIĞINI DA GÖSTERİYOR.

taya bir toplumcu belediyeçilik anlayışı çıkarmıştır. İlk defa sol ve sağ belediyelerin farkı ortaya konacaktır bu seçimde. Bu, Türkiye'de belediyeçiliğin gelişmesinde önemli bir adım olacaktır.

* Türkiye sonunda gelişen bu belediyeçilik görüşünün temel öğeleri nelerdir?

* Gelişen program temelde kent mekanında ve kentlinin yaşantısı için gerekli hizmetlerin üretiminde yüksek rantlar yaratılmasını gözleminden hareket ediyor. Kentte yaşantıların aleyhine oluşan bu rantın ortadan kaldırılması, eğer kaldırılmıyorsa topluma geri döndürülmesi amaçlanıyor. Bu nedenle belediyelerin üreticilik ilkesini benimsemesi isteniyor.

Bir bakıma, üreticiliğin, belediyeçiliğin doğasında bulunduğu söylenebilir. Belediyeler kent halkının müşterek gereksinimlerini karşılamak ya da üretmek için oluşan kurumlardır. Bu nedenle tüm belediyeler kentsel altyapı hizmetleri olan, su, elektrik, kanalizasyon ve kent içi ulaşım hizmetlerini üretirler. Burada söz konusu üreticilik bu tür kamu malları üretmekle yetinmeyip piyasaya malları üretimine geçirmesindedir. Bir bakıma ülke düzeyindeki devletçilik ilkesine paralellik gösterir.

Belediyeler piyasa mallarını üretmeye iki nedenle girmek eğilimindedirler. Ekmeğe örneğinde olduğu gibi küçük ya da büyük girişimcilerin halkın sırtından rant elde etmesini önlemek, bu alanlardaki rant oluşumunu kırmak için belediyeler üretmeye girmektedirler. 1973-77 döneminde birçok belediye bu girişimde bulunmuştur.

Belediyelerin diğer üretim alanı, konut, arsa üretimidir. Bu kesimde üretime girmeleri, kentleşmeden doğan değer artışını topluma geri döndürmek içindir.

Gelişmekte olan yeni belediyeçilik anlayışının ikinci temel ilkesi demokratik ve özerk belediyeçiliktir. Demokratik ve özerk belediyeçilik kararların oluşmasında, yürütülmesinde ve denetlenmesinde emekçilerin ve geniş halk kitlelerinin etkinliği artacaktır. Bu halde belediyelerin kentlinin yaşantısı ile ilgili konularda kural koyucu hale gelmesi öngörülmektedir. Belediyelerin kural koyucu hale gelmesi, belediyelerin kural halkına sunacağı hizmetlerle tutarlı kaynak sağlanabileceği olacaktır. Bu başka deyişle kent halkı, tüketimlerinin ne kadarını ösel, ne kadarını toplu amaçlar için tüketecekleri konusunda karar verme özgürlüğüne kavuşacaktır.

* Bugün kentte yaşayanları tüketim özgürlüğü yok mu?

* Tüketim özgürlüğü var, ama yalnızca piyasa mallarında. Bugün kentleşimimizde yaşayan kişiler kazançlarını daha çok ayakta, yiyecek vb. piyasa malları olarak tüketebilir, ama kazançları daha sağlıklı ve daha iyi bir şekilde yaşamak için harcayamaz. Başka bir deyişle bir belediye başkanı seçim propagandasında bir hizmet programı karşılığında bir vergi şeması önererek seçime girme olanağına sahip değildir. Belediyelerin kural koyucu hale gelmesi, kentlilere daha iyi kentlerde yaşama için harcama yapma kararını verebilmeye serbestliğini getirecektir.

* Geliştirilen programların diğer öğeleri nelerdir?

* Son olarak bir başka öğe üzerinde durmak gerekir. O da *birlikteliğin* belediyeçilik ilkesidir. Gerçi Türkiye'de metropoliten yerleşimlerde ana belediye etrafında çok sayıda çevre belediyesinden oluşan bütünlük oluşmuştur. Bu alanlarda birçok belediye hizmetinin gerçekleştirilmesi için belediye birliktelilerinin kurulması akılcı bir tutumdur. Ama burada vurgulanılmak istenen bunun ötesinde bölgeler ve ülke düzeyinde belediye birliktelidir. Bu birliktelik, tek tek belediyelerle güçlü bir akım olarak ortaya konan demokratik ve özerk belediyeçilik anlayışını siyasal bir hareket haline getirecektir. Bunun ötesinde üretici belediye anlayışını yeni alanlara kaydırabilecektir. Örneğin bir tek belediye için kurulması ekonomik olmayan bir otobüs fabrikası, belediyeler birliği için ekonomik hale gelecektir.

* Bu geliştirilen programların Türkiye'nin bugünkü siyasal ortamında uygulanabilirliği nedir?

* Bu tür programların uygulanabilmesinin bir tek ön koşulu var. O da, çalışanların, emekçilerin belediye yönetiminin ağırlığına koyulabilmesi. Bugün sendikalar ulusal siyaset yapmaktan, yerel yönetimlerin önemi ni kavramış değiller. Daha çok TBMM'de temsil edilmeye çalışıyorlar. Yerel yönetimi etkilemeye çalışıyorlar. Oysa yerel yönetim emekçilerin yaşam koşullarını geliştirmekte yapabilecek çok şey var. Önemli özellik seçimde emekçi sınıfların partilerinin belediye meclislerinde temsil edilme olanağına kavuşmaları bu açıdan çok önemli olacaktır.